Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 292 (7. 381) 1990 йил 22 декабрь, шанба Баҳоси 3 тийин.

ССЖИ халқ депутатларининг тўртинчи съездида

21 декабрда ССЖИ халқ депутатларининг IV съездида Янги Иттифоқ шартномасининг умумий концепцияси ва уни тузиш тартиби тўғрисидаги масала юзасидан мунозара тугалланди.

Эрталабки мажлисда ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси А. И. Лукьянов депутат Б. Ф. Пилиннинг съезд ҳайъатига тушган Мурожаатномасини ўқиб эшиттирди. Унда шундай дейилади:

«Кеча Ленинград телевидениеси орқали халқ депутати Полторанин сўзга чиқиб, ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси Лукьяновни ССЖИ Президентига ишончсизлик билдириш масаласи юзасидан депутат Умалатованинг чиқиши унинг розилиги билан уюштирилди деб айблади. Айни вақтда «600 секунд» телекўрсатувининг муаллифи Невзоровга Давлат Хавфсизлик қўмитаси ходимлари суиқасд тайёрладилар ва уни амалга оширдилар, деган гап айтилди...»

Пировардида А. И. Лукьянов сўзини давом эттириб шундай деди:

«Президентга қарши сўзланган нутқни мен уюштирганлигим тўғрисидаги ҳар қандай шаъмаларни қуюшқонга сиғмайдиган гап деб ҳисоблайман. Мен съезддан бу гапларим депутат ахлоқ-одоби комиссиясига етказилишини сўрардим».

Съезд номидан ушбу Мурожаатнома ахлоқ-одоб комиссиясига топширилди.

Кечқурунги мажлисда депутатлар «Мамлакатдаги аҳвол ҳамда вужудга келган танг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий вазиятни бартараф этишга оид тадбирлар ҳақида»ги қарор лойиҳасини асос сифатида қабул қилдилар.

Сўнгра съезд кун тартибининг навбатдаги масаласини кўриб чиқишга киришди. «ССЖИ Конституцияси (Асосий Қонун)га ўзгартириш киритиш ҳақида» ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси А. И. Лукьянов доклад қилди.

Кеча шу масала юзасидан мунозаралар бўлди.

• Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар • Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар

«ЭЛЬБОР»— ИЛҒОР

ТОШКЕНТДАГИ «ЭЛЬБОР» (ОЛДИНГИ АБРАЗИВ) ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ЖАМОАСИ ШУ ЙИЛНИНГ 3-КВАРТАЛ ЯКУНЛАРИ БЎЙИЧА ССЖИ ДАСТГОҲСОЗЛИК ВА АСБОБСОЗЛИК САНОАТИ ВАЗИРЛИГИГА ҚАРАШЛИ КОРХОНАЛАР ИЧИДА ЭНГ ИЛҒОР ДЕБ ТОПИЛДИ.

Бирлашма ишчилари ўзаро социалистик мусобақада биринчи ўринни эгалладилар ва вазирликнинг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофотини олишга сазовор бўлдилар.

Ушбу муваффақиятни қўлга киритишда корхонанинг Эркин Бозорбоев бошчилик қилаётган цех жамоасининг хизмати катта бўлди.

— Корхона меҳнат аҳли кейинги икки йил ичида асосий эътиборни техника тараққиётига қаратди, — дейди бирлашма партия қўмитаси котиби Баҳромбек Раҳимбеков. — Ишлаб чиқариш жараёнларидаги барча эски дастгоҳлар янгиси билан алмаштирилиши натижасида корхона қуввати бир ярим бараварга ошди.

Бригадалараро мусобақада мураббий ишчи И. Эргашев бошчилик қилаётган жамоа пешқадамлик қилмоқда.

«ФОТОН» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида кўплаб меҳнат илғорлари ишлашади. Сиз суратда кўриб турган А. Шевченко қарийб 18 йилдан бери ўз касбини ардоқлаб келмоқда.

Иккинчи суратда шу корхонанинг меҳнат зарбдорлари А. Умаров ва А. Лохманосовлар тасвирланган.

Р. Шарипов суратлари.

ДЕҲҚОНГА МАДАДКОР

КЕЙИНГИ ЙИЛЛАРДА МИРИШКОР ДЕҲҚОНЛАР ОҒИРИНИ ЕНГИЛ ҚИЛУВЧИ ҚАТОР МУКАММАЛ АГРЕГАТЛАР ЯРАТИЛДИ. БУНДА ССЖИ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ «ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ КОНСТРУКТОР ВА МУҲАНДИСЛАРИНИНГ ХИЗМАТЛАРИ КАТТА БЎЛМОҚДА.

Ҳозирги вақтда корхона жамоаси яна бир қатор янги хил тракторлар намуналарини яратиш устида жиддий изланишлар олиб бормоқда. Кенг қамровли ер ҳайдовчи агрегатни созлаш ишлари ниҳоясига етай деб қолди.

«ТТЗ—60» деб аталган мазкур янги машина аввалги тракторлардан кўп жиҳатдан фарқ қилади. Уни яратишда замонавий конструкцион янгиликлардан фойдаланилди. Мутахассисларнинг фикрича, «ТТЗ—60» агрегати Липецк трактор заводи чиқарган «Т—40» тракторидан қолишмайди. Шунингдек, уни Владимирск трактор заводи чиқарган «Т—30» агрегатига бемалол тенглаштириш мумкин.

А. АЛИЕВ.

Тошкент шаҳар партия қўмитасида

Тошкент шаҳар партия қўмитаси бюросининг 20 декабрда бўлиб ўтган мажлисида Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси коммунист-раҳбарларининг жамоа ижтимоий масалаларини ҳал этиш соҳасидаги фаолиятлари кўриб чиқилди. Кейинги вақтларда улар ижтимоий масалалар, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш билан яқинроқ шуғулланадиган бўлиб қолганликлари қайд этилди.

Шу билан бир қаторда шаҳар партия қўмитаси бюросининг ушбу масала юзасидан қабул қилган қарорида ҳайдовчилар, таъмирловчи ишчиларнинг меҳнат қилиши, дам олиши ва турмуши учун зарур шароитлар яратишда коммунист-раҳбарлар фаолиятида изчиллик ва қатъият етишмаётганлиги кўрсатиб ўтилди. Бўлинмаларнинг маъмуриятлари жамоа шартномаси мажбуриятларини тўла ҳажмда бажармаяптилар, бошқарманинг 8 та ётоқхонасини жиҳозлаш ва таъмирлаш учун зарур чоралар кўрмаяптилар, трамвай ва троллейбусларнинг охирги бекатларида ҳайдовчилар учун энг зарур қулайликлар ҳам йўқ.

Коммунист-раҳбарларнинг фаолиятсизлиги, ички имкониятлардан фойдалана олмасликлари уй-жой муаммосини кескинлаштириб юборди. Ходимларнинг кўпчилик қисми ётоқхоналарда яшашга мажбур бўлмоқдалар. Ижтимоий адолат бузилиши ҳолларига ҳам йўл қўйиляпти.

Жамоани ижтимоий ривожлантириш масалаларидаги камчиликлар режа кўрсаткичларнинг бажарилишига салбий таъсир кўрсатяпти. Жумладан, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан бошқарма даромадлари камайди, шаҳар электр транспорти ҳаракатининг мунтазамлиги таъминланмаяпти.

Бошқарма бўлинмаларида ҳайдовчилар ва таъмирловчи ишчилар етишмайди. Бунинг оқибатида ходимларнинг белгиланганидан кўпроқ меҳнат қилишларига йўл қўйиляпти. Ишлаб чиқариш интизоми паст. Йўл-транспорт ҳодисаларининг сони кўпайиб бормоқда.

Бюро мажлисида бошқарма коммунист-раҳбарларининг жамоа имтимоий масалаларини ҳал этиш соҳасидаги ишлари етарли эмас, деб топилди. Уларга ҳайдовчилар ва ишчиларнинг унумли меҳнат қилишлари, дам олишлари учун зарур шароитлар яратиш масалаларини шахсий назоратлари остиларига олишлари топширилди.

Шаҳар партия қўмитаси бюросининг мажлисида дайди, Тошкентда доимий меҳнат қилмайдиган шахсларнинг шаҳарга келишлари ва улар жиноятчилик фаолиятига барҳам бериш юзасидан чоралар ҳам кўриб чиқилди. Пойтахтда жиноятчилик кўпаётганлигига Тошкентга кўп миқдорда дайдиларнинг келаётганлиги, уларнинг текинхўрларча турмуш кечираётганлиги ҳам сабаб бўлаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Жумладан, ушланган дайдиларнинг 80 фоизи содир этган жиноятлари учун илгари жавобгарликка тортилганлар. Улар томонидан ҳозир қилинаётган жиноятлар сони ҳам кўпайиб боряпти.

Транспорт милицияси фаолиятида жиддий нуқсонлар мавжуддир. Ички ишларнинг ҳудудий органлари билан фаолиятини мувофиқлаштиришга ҳаракат қилмаяпти.

Бюро мажлисида ушбу масала юзасидан қабул қилинган қарорда транспорт милицияси коммунист-раҳбарлари фаолияти қониқарсиз баҳоланди. Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлигига пойтахтда тартиб ўрнатиш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган чораларни кўриб чиқиш ва қабул қилиш юзасидан мурожаат қилишга қарор қилинди.

Бюро мажлисида Тошкент шаҳар партия ташкилоти фаолиятининг бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди.

ЎЗБЕК ТИЛИ ЎҚУВИ

ТРАНСПОРТ ТАРМОҚЛАРИ ХОДИМЛАРИ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ЖУМҲУРИЯТ ИЛМГОҲИ ЖАМОАСИНИНГ ЮМУШЛАРИ КЎПАЙИБ ҚОЛДИ.

Мутахассис ва ўқитувчилардан иборат тузилгач алоҳида бир гуруҳ янги очилган ўзбек тилини ўрганиш курси фаолиятини жонлантириш тадбирлари билан яқиндан шуғулланмоқда.

Жумҳуриятимиз Давлат тилини ўрганувчилар учун тузилган ўқув дастурида транспорт ходимларининг имконият ва қизиқишлари ҳисобга олинди. Шу билан бирга, илмгоҳда курс машғулотларини олиб бориш учун ўқув хоналари ажратилиб, зарур кўрсатмали қуроллар билан таъминланди. Ўрнатилган магнитофонлар, киноқурилмалар машғулотларнинг тушунарли ва қизиқарли бўлишига яқиндан ёрдам беради.

Курсга «Узинфортранссистема» ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари жалб этилиб, машғулотларнинг мақсадга мувофиқ бўлишига эришиш тадбирлари кўрилди.

ИШЧИЛАРНИНГ ҚАТЪИЙ ФИКРИ

БИЗ ССЖИ халқ депутатлари съездлари кунида кишиларнинг сиёсий фаоллиги кучайишига кўникиб боряпмиз. Тўғри, ҳозир бунга мамлакатдаги аҳволнинг ёмонлашуви ҳам ўз таъсирини кўрсатяпти. Давлат ҳокимиятининг олий органлари аҳволини барқарорлаштиришга муваффақ бўлмаяптилар. Табиийки, шу сабабли меҳнат жамоалари воқеаларнинг бундан кейинги ривожини қўл қовуштириб кутиб ўтира олмайдилар. Бугунги кунда мамлакатимизда, жумҳуриятимизда рўй бераётган ҳодисалар учун ташвиш айниқса ортмоқда. Буни ҳис қилаётган ишчилар ўз иродаларини қатъий намоён этмоқдалар.

«Тошкент трактор заводи» бирлашмаси партия ташкилоти котиблари йиғилишларидан бирида корхонанинг моддий-техника таъминоти, келгуси йилда жамоани озиқ-овқат, саноат моллари билан таъминлаш юзасидан жиддий ташвишлар билдирилди. Коммунистлар етакчилари биргина КПСС аъзоларинигина эмас, шунингдек партиясизлар, ишчилар ташвишларини ҳам билдирганликлари учун бу хусусда мутасадди раҳбарлар фикрини билишга қарор қилинди.

19 декабрь куни бирлашмада партия-хўжалик фаоллари йиғилиши бўлиб ўтди. Унга жумҳурият, шаҳар, ноҳия партия, ҳуқуқ-тартибот, совет органлари, вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари таклиф қилиндилар.

«Мамлакатда тартиб йўқ, узоқ йиллар давомида ўрнатилган ишлаб чиқариш алоқалари узиляпти, жиноятчилик ва чайқовчилик ортмоқда, меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлиги тақликали даражада пасайяпти» — корхонада бўлиб ўтган мулоқотда асосан шу масалалар хусусида гап борди.

Мулоқотни Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг котиби Р. А. Попов бошлаб берди. Ринад Александрович бирлашма 26-цехи партия ташкилоти ҳисобида туради. У Ўзбекистон Компартияси XXII съездига ҳам шу ердан, тракторсозлар томонидан сайланган. У корхона жамоасига съезднинг иккинчи босқичи иши тўғрисида муфассал ахборот бериш учун бу ерга келди. Табиийки, Р. А. Попов ўз сўзида цех томонидан қабул қилинган Ўзбекистон Коммунистик партияси Устави ва Ҳаракат дастурига алоҳида тўхталди. Жумҳурият партия ташкилоти ҳаёти ва фаолиятида сифат жиҳатидан янги босқични бошлаб беришга қаратилган ушбу ҳужжатларнинг қабул қилиниши Ўзбекистондаги аҳволни барқарорлаштиришга ҳам бевосита тааллуқлидир. Ринад Александрович жумҳуриятни ижтимоий-иқтисодий тараққий эттириш билан боғлиқ муаммоларни ҳал этиш принциплари, бунга ёндошиш ҳақида гапириб берди. У Ўзбекистон Компартиясининг ана шу мақсадга қаратилган йўли хусусиятларини ҳам тушунтирди.

Йиғилишда сўзга чиққан Ўзбекистон ССЖ савдо вазири М. З. Усмонов тўпланганларнинг саволларига жавоб берар экан, аҳолини озиқ-овқат, кундалик зарур моллар билан таъминлаш, шартномалар тузиш, нарх-наво соҳаларидаги ишларнинг аҳволини муфассал таърифлаб берди. Моллар ғоят тақчил бўлиб турган бир пайтда коммерция магазинларининг очилиши, база ва омборларда молларнинг тўпланиб қолиши ҳақида алоҳида гап бўлди. Савдо вазири декабрь ойининг сўнгги ўн кунлигида Янги йил байрамолди савдоси кенг ташкил этилишига ваъда берди. Бу савдо давомида аҳолига кўп миқдорда озиқ-овқат ва бошқа моллар сотилиши кўзда тутилган.

«Ташгорагропром» бирлашмаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Ж. Абдусаломов қиш даврига жамғариб қўйилган сабзавот ва меваларнинг миқдори, шаҳарликлар учун озиқ-овқат етказиб бериш юзасидан тузилган шартномалар ҳақида ахборот берди.

Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари В. Б. Банделетнинг чиқиши катта қизиқиш билан тингланди. Ҳозир одамларни очиқдан-очиқ чайқовчилик, ўғрилик, зўравонлик ҳоллари жуда ташвишлантирмоқда. Бунга жавобан В. Б. Банделет турли хилдаги қонунбузарликларга қарши олиб борилаётган кураш кўлами ҳақида диққатга сазовор рақамларни келтирди. Аммо кўпчилик бу чора-тадбирлар етарли эмаслигини таъкидлади. Жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш учун жамият барча соғлом кучларини бирлаштириш, қонунбузарларга қарши қатъий ва самарали чоралар кўриш талаб этилади.

Шуни таъкидлаш керакки, бўлиб ўтган мулоқот бир қанча миш-мишларга барҳам берди, йиғилиш қатнашчилари шаҳар ва жумҳуриятдаги аҳволдан хабардор бўлдилар. Шу билан бирга улар етилган муаммолар ҳақида ҳам сўзладилар.

ССЖИ 50 йиллиги номидаги «Тошкент трактор заводи» бирлашмаси партия-хўжалик фаолларининг йиғилиши қатнашчилари ССЖИ халқ депутатларининг IV съездига мурожаат қабул қилдилар. Унда, жумладан ССЖИ Президенти М. С. Горбачевдан ўзига берилган ваколатлардан тўла фойдаланиш, мамлакатда тартиб ўрнатиш, барча соҳаларда ижтимоий-сиёсий муҳитни барқарорлаштириш учун зарур даражада талабчанлик ва қатъият кўрсатиш лозимлиги таъкидланади. «Фақатгина қатъий интизом, масъулиятни ошириш, барча бўғинларда тартиб ўрнатиш мамлакатни оғир инқироздан олиб чиқиши мумкин», дейилади съездга юборилган мурожаатда.

—Партия-хўжалик фаоллари йиғилишининг ўтказилиши тўпланиб қолган, кишиларни тўлқинлантираётган муаммоларни ошкора муҳокама қилиш, жамоадаги муҳитни анча яхшилашга хизмат қилди, — дейди бирлашма партия қўмитасининг котиби К. К. Бегалиев. — Бу йиғилишда гапирилган ҳамма нарсани корхона ҳар бир меҳнаткашига етказиш эндиликдаги муҳим вазифамиздир. Биз бу ишга киришдик. Лекин энг асосийси йиғилишда айтилган гапларнинг амалда бажарилишидир. Одамлар яқин вақт ичида ҳаётда ижобий ўзгаришларнинг бўлаётганлигини ҳис этишлари керак. Биз, коммунистлар сиёсий ишдан воз кеча олмаймиз. Лекин иқтисодий муаммоларни ҳал этмасдан туриб, бу ишнинг самарадорлигига эришишни тасаввур этиб бўлмайди. Қуйида, жойларда партия ташкилотлари ҳали ўз нуфузларини йўқотганлари йўқ. Одамлар бизга ишонишяпти. Шунинг учун биз уларнинг манфаатларини кўзлаб ҳаракат қиламиз. Биз меҳнаткашларнинг норозилиги кучайганлигини ҳаммадан ҳам яхшироқ кўриб турибмиз. Шундай экан одамлар турмушини тубдан яхшилаш юзасидан ҳамма ишни қилишимиз керак. Бугунги кунда бизнинг қўл қовуштириб ўтиришга ҳаққимиз йўқ.

Л. ПАРПИЕВА.

«ШПЮЛЬ» ТАЖРИБАСИ АСОСИДА

ШВЕЙЦАРИЯДАГИ «ШПЮЛЬ» ФИРМАСИ СЕРҚУЁШ ЖУМҲУРИЯТИМИЗДАГИ ҚАТОР ЙИРИК САНОАТ КОРХОНАЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК БОҒЛАГАН.

БУ ФИРМАДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН ТУРЛИ МОСЛАМА ВА ҚУРИЛМАЛАР МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ УЧУН МУҲИМ ОМИЛ БЎЛИБ ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДА.

«Шпюль» мутахассислари тайёрлаган пружинали блоклар Тошкент мебель саноати тажриба-механика заводи мутахассислари эътиборини ўзига тортди. Эндиликда бу хил маҳсулот завод шароитида кўплаб ишлаб чиқаришга киришилди.

Корхонада пружинали блокларни тайёрлашни йўлга қўйиш мақсадида янги линия ишга туширилди. Бу эса завод учун йилига 120 минг дона блок етказиш имконини беради. Бу зарур мосламалар Тошкентдаги мебель корхоналарига юбориб турилади. Шунингдек, улардан Янгийўл, Олмалиқ мебель фабрикалари ҳам баҳраманд бўладилар.

С. ОЧИЛОВА.

ШОИРГА БАҒИШЛАНГАН КЎРГАЗМА

ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ МАЪРИФАТПАРВАРИ ВА ШОИРИ ЗОКИРЖОН ХОЛМУҲАММАД ЎҒЛИ ФУРҚАТ ТОШКЕНТДА ЯШАГАН ВАҚТИДА «ТУРКИСТОН ВИЛОЯТИ ГАЗЕТИ» БИЛАН АЛОҚАДА БЎЛИБ, УНИНГ САҲИФАЛАРИДА ЎЗ ШЕЪРЛАРИНИ ЧИҚАРТИРГАН ЭДИ.

Бунда улкан шоирнинг рўзнома муҳаррири Н. Остроумов билан яқиндан танишлиги муҳим роль ўйнади. Ана шу тарихий воқеа рассом А. Махотини қизиқарли картина яратишга илҳомлантирди.

«Фурқат — босмахонада» деб аталган бу расм анча жонли чиққан. Унда мўйқалам соҳиби Фурқатнинг «Туркистон вилояти газети» рўзномаси босмахонада қандай чоп этилиши жараёни билан қизиқиб танишиши кўринишини ўзига хос ижод қирралари орқали ёрқин бўёқларда тасвирлаб берган.

Ушбу ижод намунаси билан Алишер Навоий номидаги Давлат адабиёт музейида танишиш мумкин. Музейнинг «Фурқат ҳаёти ва адабий мероси» деган махсус жиҳозланган кўргазмасида демократ шоирнинг Тошкент билан боғлиқ фаолиятига доир кўпгина ҳужжат ва маълумотлар бор.

С. ОБИДОВА.

МАНА 7 йилдирки Ш. Мухторхўжаева маиший электр асбоблари ишлаб чиқариш бирлашмасида самарали меҳнат қилиб келади. Шунинг билан бир қаторда у район Советининг депутати сифатида ҳам фаолият кўрсатмоқда.

И. Шербек сурати.

ТАБИАТ ҲОЛАТИГА МАЪСУЛИЯТ

«СИЗ ШАҲАР ТАБИАТИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИНГ 1991 ЙИЛ РЕЖАСИНИ ИШЛАБ ЧИҚДИНГИЗМИ?» ТОШКЕНТ ШАҲАР ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҚЎМИТАСИ ШУ САВОЛ БИЛАН ПОЙТАХТИМИЗДАГИ КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТ РАҲБАРЛАРИГА МУРОЖААТ ЭТДИ.

Бу мурожаат бекорга эмас, албатта. Атроф-муҳитни асрашнинг аниқ тадбирлари шу йилнинг 30 декабригача ишлаб чиқилиб шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси билан келишиб олиниши керак.

Шаҳар табиати ғоятда бузилганлиги шундай жиддий чора кўришга ва қатъий талаб қилишга олиб келди. Бу ишга шунчалар талабчанлик билан киришилганки, қўмита ташкилотлар раҳбарларига махсус ҳужжат бермагунича, банк уларга мукофот пули тўламайди. Шунинг учун истайсизми-йўқми атроф-муҳитни асрашга масъулият билан ёндошишга тўғри келади.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Бугун Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримовнинг Андижон вилояти Қўрғонтепа районидаги Ильичевск шаҳрини вилоят қарамоғидаги шаҳарлар тоифасига ўтказиш тўғрисидаги Фармони эълон қилинди.

⊙ Тошкентда ГОЭЛРО режаси қабул қилинганлигининг 70 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

⊙ Ўзбекистон ССЖ Олий судининг кеча бўлиб ўтган Пленумида йўл-транспорт ҳодисалари тез-тез содир бўлаётганлиги муносабати билан судларга дастлабки терговсифатига нисбатан талабчанликни кучайтириш, автотранспортдаги жиноятга тегишли барча маълумотларни пухта аниқлаш вазифаси топширилди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ Москвада М. С. Горбачев ва Н. И. Рижков ишчилар синфи вакиллари бўлган депутатлар билан учрашдилар.

⊙ Белоруссия ССЖ Олий кенгашининг сессияси жумҳурият тарихида биринчи марта Маданият ҳақида қонун қабул қилди.

ХОРИЖДА

⊙ ЧСФЖда федерал мажлис депутатлари мамлакатнинг 1991 йилги бюджетини маъқулладилар. Унда миллий даромаднинг беш фоиз қисқариши, пулнинг қадрсизланиши 30 фоиз ва ишсизлик даражаси 5 — 7 фоиз кўпайиши кутилмоқда. Давлатнинг ташқи қарзи эса тахминан 3 миллиард долларга кўпаяди.

⊙ Лейпциг шаҳар депутатлар йиғилиши ўзининг махсус мажлисида ГСБП Марказий қўмитасининг собиқ биринчи котиби ва ГДЖ Давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихтни шаҳарнинг фахрий фуқароси унвонидан маҳрум қилди. Унга бу унвон 1958 йилда берилган эди.

Бугунги кун нафаси ТО

ШАНБА ОҚШОМИДА

ТОШКЕНТ чинни заводи пишитиш цехининг тажрибали устаси Насиба Мусаева ўз касбини 20 йилдан бери эъзозлаб келяпти.

Т. Каримов сурати.

Келажагимиз—мактабда

ИЖОДИЙ ЁНДОШИШ ЗАРУР

Илгари хабар берганимиздек, Октябрь ноҳиясидаги А. Навоий номли 40-ўрта мактабда Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. Самандаров, Тошкент шаҳар ижроия ва партия қўмиталари раҳбарлари, шаҳар ва ноҳия халқ таълими ходимлари, мактабларнинг раҳбарлари, ўқитувчилар иштирокида мулоқот бўлиб ўтган эди. Қизиқарли ва сермазмун фикр-мулоҳазалар билдирилган учрашув чоғида жумҳуриятимиз Президенти Фармонларининг ижроси ҳамда мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳақида гап борди. Эътиборингизга ана шу йиғилиш тўғрисидаги ҳисоботни ҳавола этаяпмиз.

Мулоқот қатнашчилари аввало билим даргоҳидаги таълим-тарбия жараёнини таҳлил қилишга қарор қилишди. Шу мақсадда бир неча синфда ўтилган дарслар кузатилди. Масалан, 11-«А» синфида математика дарсини 43 йиллик иш фаолиятига эга бўлган ССЖИ халқ маорифи аълочиси Ф. Зикриллаев олиб борди. Дарс давомида ўқувчиларнинг фикрлаш қобилиятини ўстиришга аҳамият берилиб, уларнинг билими холисона баҳоланганини айтиб ўтиш зарур. Аммо олдиндан тайёрланган оммавий кўргазмали қуролларнинг етишмаганлиги ўқитувчи ишини бироз қийинлаштирди.

9-«В» синфида электрон компьютерлар ёрдамида дарс ўтган методист ўқитувчи Т. Азларов болаларнинг замонавий техника сирларини эгаллаб боришаётганини намойиш этди. У илғор иш услубидан фойдаланиб, турли хил программалар билан ишлашни ҳозирги ҳаётимизга боғлади.

10-«Б» синфида ўқитувчи Ф. Расулова Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» романи матни бўйича дарс олиб борди. Дарс жараёнида ёзувчи ҳаёти ва ижодини болалар онгига тўлиқ сингдиришга ҳаракат қилди. Аммо кўргазмалилик, техника воситаларини қўллашга эътиборни янада кучайтирса яхши бўларди.

Умуман, бошқа синфларда ўтилган дарсларни ҳам таҳлил қилган маорифчилар шундай хулосага келишди: билим даргоҳидаги техника воситаларини янгилаш ва уларни сон жиҳатдан кўпайтириш зарур. Ўқитувчи ва ўқувчи ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш, болалар таҳлилий фаолиятини, мустақил фикр юритиш кўникмаларини юзага келтириш лозим. Кузатилган дарсларнинг натижаси ва мактабдаги таълим-тарбия, моддий-техника базасининг аҳволи ҳақида ноҳия халқ таълими бўлимининг мудири Ш. Дадашев йиғилганларга батафсил гапириб берди.

Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси бўлим мудири вазифасини бажараётган А. Демчюк ўз маърузасида пойтахт мактабларида Президентимиз Фармонлари қай даражада бажарилаётганлигини таҳлил қилди. Нотиқнинг таъкидлашича, билим даргоҳларида эрталабки бепул нонуштанинг берилиши мунтазам текшириб турилади. Жадвал тузилиб, шу асосда навбатчилик ташкил этилган. Янги ўқув йилидан бошлаб бошланғич синф ўқитувчилари ҳафталик дарс соатини 14 соатга қисқартириш ҳисобига қўшимча 72 сўмдан ойлик иш ҳақи олишаяпти. Маъруза давомида ўқитувчиларга берилаётган бошқа имтиёзлар, шунингдек уй-жой, дала ҳовли, машина, туристик саёҳатларга йўлланмалар олишнинг аҳволи тўғрисида ҳам маълумот берилди.

Мулоқот давомида кўпчиликни қизиқтирган масалалар бўйича савол-жавоблар, баҳслар бўлиб турди. Тошкент шаҳар кенгаши ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари К. Расулов йиғилишни бошқарар экан, йиғилганлар эътиборини таълим-тарбия жараёнини такомиллаштириш, мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш вазифасига қаратди. Маорифимиз биз кутган натижаларни бериши учун нималар қилиниши керак? **Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. САМАНДАРОВ фикри:**

— Бугунги кунда ёшлар ўртасида юзага келаётган кўп камчиликларимиз мактабларга етарли эътибор берилмаётганидан, деб ўйлайман. Сабаби, бола аввало уйда, сўнг боғча ва мактабда камол топади. Афсуски, кўп вақтлар давомида мактабга ишчи кучи, деб қараб келдик. Ҳар бир билим даргоҳи ўз шароити ва имкониятидан келиб чиқиб Низом ишлаб чиқиши мақсадга мувофиқдир. Бунда, албатта, ўқитувчиларнинг иш тажрибалари инобатга олинади.

Изласангиз муҳим жиҳатлар кўзга ташланаверади. Масалан, иқтидорли болаларни танлаб олиб, ноҳияларда 2-3 тадан синфлар ташкил этса бўлмайдими? Фикрлашиб кўрса арзийди. Болалар аввало она табиатга, атроф-муҳитга меҳр қўйишлари керак. Уларни эстетик жиҳатдан тарбиялашни яхшилаш мақсадида мактаб атрофи, ҳовлини кўкаламзорлаштириш, экологик бурчаклар ташкил этиш зарур. Мактаб раҳбарлари, ўқитувчиларнинг турмуш тарзини яхшилаш, мактабларни моддий техника томонидан таъминлаш ижроқўмларнинг жонажон вазифасига айланмас экан, маорифимизда сезиларли даражада силжиш бўлмайди.

Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Л. ПИНЧУК фикри:

— Бугун биз мулоқот ўтказаётган мактабда таълим-тарбияни ривожлантириш учун кўп ишлар қилинаяпти. Бир неча иқтидорли ўқитувчилар жумҳурият педагогик ўқишига йўлланма олишди. Билим даргоҳида турли хил танловлар ўтказиб турилади. Илғор тажриба минбари ташкил этилган. Юқори синфларда ўқиш зачет услубида олиб борилаяпти. Булар қувонарли, албатта. Аммо моддий-техника базасининг ёмон аҳволда эканлиги имкониятларни чегаралаб, ўқув жараёнига ўз таъсирини кўрсатмоқда. Ўзбек тилидаги методик қўлланмалар етишмаётгани, шунингдек кўргазмали қуролларнинг тақчиллиги нафақат пойтахт, жумҳуриятдаги ўқитувчиларни ҳам ташвишга солмоқда. Бу йил синф журнали масаласи бизни анча қийнаб қўйди. Тарих, жамиятшунослик, ашула ва меҳнат таълими ўқитувчилари учун янги дастурлар керак. Эски усулда қурилган мактабларга ёрдам кўрсатиш борасида кўп ишлар қилиниши зарур, деб ҳисоблайман.

Йиғилишда 84-ўрта мактаб илмий мудири М. Расулова билим даргоҳида шароит йўқлигидан ўқувчилар тўрт сменада ўқишаётгани, ноҳия халқ таълими инспектори Э. Пўлатов 3 та кечки ишчи-ёшлар мактаби учун махсус бино зарурлиги, 276-мактабдан М. Раҳмонов кейинги пайтда мактаблар тўлдирилган чуқурлар устига қурилаётганлиги туфайли кейинчалик чўкиб, ташвиш туғдираётгани тўғрисида гапирдилар. Бошқа жамоаларнинг вакиллари ҳам сўзга чиқиб, ўзлари меҳнат қилаётган жойларда тўпланиб қолган муаммо ва камчиликларни рўй-рост очиб ташлашди.

Ўтказилган мулоқот юзасидан шуни таъкидлаш лозимки, Октябрь ноҳияси халқ таълими соҳасида ҳал қилинмай келинаётган масалалар яна бир бор кўзга ташланди. Ўртоқ Э. Самандаров таъкидлаганидек, ҳар ойда бир марта ана шундай учрашувлар ўтказиб, вазифаларни аниқ белгилаб олиш фойдадан ҳоли эмас. Ўйлаймизки, бу фикр йиғилишда иштирок этган жумҳурият Халқ таълими вазири К. Юсуповга ҳам маъқул бўлди. Яна бир жиҳат ҳақида тўхталишни истардик. Мулоқот пайтида фикр билдирганларнинг сўзларидан шу нарса сезилиб турдики, жумҳуриятимиз Президентининг маориф соҳасида чиқараётган Фармонлари ҳаётийлиги билан эътиборга лойиқдир.

С. ШОДИЕВ.

Фан оламида

ДАРМОНДОРИНИНГ ХОСИЯТИ

ОДАМ аъзон-танида турли сабабларга кўра, масалан нурланиш ёки баъзи кимёвий моддалар таъсирида эркин радикаллар вужудга келиб, натижада қон томирларида касалликлар пайдо бўлади, уларнинг торайиши ва моддалар қотиб қолиши ҳолатларига олиб келади. Калифорниялик олим Б. Фрей тадқиқотлари — билирубин, С ва Е дармондорилари ва баъзи бошқа моддалар танани оксидловчи радикаллардан ҳимоя қилиш хусусиятига эгалигини кўрсатди.

Қон плазмасига қўшилган радикаллар билан ўтказилган тажрибалар шуни кўрсатдики, С дармондориси мавжуд пайтда радикаллар танага таъсир этмай қолади. Кислота тамомланиши билан улар «ишга» киришади. Олим киши аъзои-танида доимо етарли равишда С дармондориси бўлиб туриши кераклигини таъкидлайди.

ЯНГИ ҚОН АЛМАШТИРГИЧ

АМЕРИКАНИНГ «Биопур» компанияси сигирлар қони гемоглобинини сақловчи янги қон алмаштиргични ишлаб чиқара бошлади. Мутахассислар фикрича, янги қон алмаштиргич донорлар қонига қараганда бирмунча самарали бўлади. Бунинг боиси, янги қоннинг ярим йилгача ўзгармай сақланиши мумкинлиги, СПИД ёки сариқ касали манбаи бўлмаслигидир. Бундан ташқари, сигир гемоглобинни жуда кўплаб олиниши ва қон гуруҳидан қатъи назар, ҳамма кишиларга ишлатилиши мумкин. Бундай гемоглобин инсон танасида бир ҳафтагача мавжуд бўла олиши билан ҳам ажралади.

Қўйларда ўтказилган тажрибалар сигир гемоглобинни улар танасида бир ойгача муҳлатда ҳам мавжуд бўлиб турганлигини кўрсатди.

ИККИ ЮЗ МИНГ МАРТА ШИРИН

ФРАНЦУЗ кимёгарлари шакарга қараганда икки юз минг баравар ширин бўлган модда яратишга муваффақ бўлишди. Янги модда шунчалик ширинки, унинг бир зарраси тилга текизилганда ҳам ширинлиги сезилади. Американинг «Ньютрасвит» фирмаси изланишларни давом эттириб, олинган янги шакар моддасининг дастлабки қисмини 1993 йилда ишлаб чиқарилишини эълон қилди.

ҚУЁШ НУРИ БИЛАН ЮРАДИ

АЛЕКСЕЙ КНОХ бошчилик қилаётган бир гуруҳ ихтирочилар қуёш автомобилини яратишга ҳисса қўшишди. Москва атрофидаги Зеленоградда яратилган бундай автомобиль соатига 53 километр тезликка эга бўлиб, ёшларнинг «Дока» илмий-техник марказидаги кераксиз материаллар асосида яратилди. Эни бир ярим, узунлиги тўрт метрча ва бўйи бир метр ҳам келмайдиган гелиомобилнинг келажакда кўплаб ишлатилиши мумкинлиги ҳақида фикрлар билдирилмоқда.

СУНЪИЙ ХОМ АШЁ

ФОТОСИНТЕЗДА ўсимликлар атмосферадан карбонат ангидридни олиб, керакли маҳсулотларни ишлаб чиқаради. Токио дорилфунуни профессори Иноуэ бу жараённи сунъий яратиш ишига киришиб муваффақият қозонди. У тузилиши бўйича хлорофилни эслатувчи, аммо магний ўрнида алюминий сақловчи комплекс бирикмани ишлатиб кўрди. Натижа кутилгандек бўлиб чиқди. Сунъий фотосинтез орқасида баъзи дори-дармонлар ва биологик фаол моддалар хом ашёси бўлмиш бета-кетокарбоксил кислотаси ҳосил қилинди. Карбонат ангидридини кўплаб атмосферага учириб юбораётган ва бу билан «парник эффекти»ни вужудга келтираётган корхоналар учун жуда фойдалидир, деган фикрлар билдирилди.

Қ. АҲМЕРОВ,
кимёгар-инженер.

Тиббиёт муассасаларида

АМЕРИКАЛИК ФУҚАРОЛАР СОВҒАСИ

ЎЗБЕКИСТОН СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ ПЕДИАТРИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИЛМГОҲИДА ҚАЛБЛАРНИ ТЎЛҚИНЛАНТИРУВЧИ ВОҚЕА БЎЛДИ.

Эрталабки шифокорлар умумий йиғилишига «Хад-Дон-Ўзбекистон» Совет-Америка савдо муассасасининг маслаҳатчиси Олег Валентинович Штифельман кириб келди. Йиғилиш кун тартиби тугагач, у жамоадан сўз беришни сўраб мурожаат қилди. Унинг илтимоси қондирилди.

— Мен, — деди у сўзга чиқиб, — 5 ноябрдан 15 ноябргача Америкадаги «Дунё болалари» ташкилотининг иш бошқарувчиси Лосия Эффрос хоним таклифи билан у ерда бўлиб, мамлакатнинг 8 та дорилфунунида Совет Иттифоқида юз бераётган ошкоралик ва қайта қуришнинг муҳим қирралари тўғрисида маърузалар ўқидим. Мамлакатимиздаги иқтисодий аҳвол, шу жумладан, соғлиқни сақлаш соҳасидаги муаммолар тўғрисида ҳам сўзлаб бердим. Бизда рўй бераётган ўзгаришлар америкаликларда катта қизиқиш ва хайрихоҳлик уйғотаётганлигини ўз кўзим билан кўрдим.

— Энг муҳими, — давом этди О. Штифельман, — америкаликлар совет халқига жуда ҳурмат ва дўстона муносабатда эканликларини ҳар қадамда билдириб турдилар. Мактаб ўқувчиларидан тортиб, олим ва ишбилармонларигача бизнинг мамлакат ва халқимизга қайта қуриш борасида рўй берган қийинчиликларни енгишда қандай бўлмасин кўмак бериш иштиёқида эканликларини билдириб турдилар. Менинг Ўзбекистондан келганимни эшитгач, — деди Олег Валентинович, — каттаю-кичик америкаликлар ўзбек болаларига ҳар хил совғалар ёғдира бошладилар. Кўпгина оилалар, мактаб ўқувчилари ва айрим фуқаролар маблағ йиғишиб, мен жўнашимдан олдин 5 минг дона бир марта ишлатиладиган шприцлар тайёрлаб Ўзбекистондаги болалар касалхоналарига беришимни илтимос қилиб топширишди. Бу ишга Америкадаги шифокор-педиатрлар ассоциацияси ҳам катта ҳисса қўшди. Ана шу совғани қабул қилишларингизни сўрайман, — деди у пировардида.

Совғани қабул қилган илмгоҳ директори, профессор О. С. Маҳмудов Американинг бундай олийжанобли қилган барча фуқароларига чуқур миннатдорчилик билдирди.

Учқун КАРИМОВ,
шифокор.

ЎТГАН асрнинг охирларида Эски шаҳар савдогарлари аҳоли ўртасида боорбў кишилар бўлишган. Бу савдогарлар ҳозирги маънодаги чайқовчилар, бирни ўнга пуллашдан бўлак ишни билмайдиган худбин олибсотарлар эмас эди. Улар инсоф билан иш кўрувчи, харидорлар кўнглини ола билувчи ва ўзини ҳам, бошқаларни ҳам хурсанд қила оладиган тадбиркор бўлишган.

Тарих ва тақдир

ПАРИЖ ТАН ОЛГАН ЎЗБЕК САВДОГАРИ

Улардан бири тошкентлик савдогар Акром Асқар ўғли чинакам зиёли киши эди. Касби-кори савдо-сотиқ бўлса ҳам, у бошқа ўзбек савдогарлари қатори маърифатпарвар, дунё ишларига қизиқувчи ва одамшаванда бўлган.

Акром полвоннинг уйига одамлар фақат савдо иши бўйича келишмаган. Унинг уйи зиёли, олиму фузалолар учун доимо очиқ эди. Акром полвон остонасида ҳатто Эски шаҳар полицияси бошлиғи полковник Нил Ликошин ҳам тез-тез кўриниб турарди. Ликошин ундан маслаҳат сўраб келиши, кўпинча ўз извошида уни қаёқларгадир олиб кетиши маҳалладошларига қизиқ туюлмаган. Чунки, улар ўлка тарихи билимдони, осори-атиқалар заргари Акром полвон кўпчиликка таниқли зот эканлигини яхши билишган.

Маҳаллий матбуотда ҳам у ҳақда ёзиб туришган. Ўзбек савдогари Акром Асқар ўғлининг ишлари подшо амалдорлари орасидаги зиёли, ўлкашунос, ҳаваскор олимлар диққатини жалб этган.

Москвалик олим, профессор Николай Веселовский у билан яқиндан таниш бўлиб, ўзининг илмий тадқиқот ишларига уни ҳам жалб этиб турган. Профессор унинг хизматларига тан бериб, ўз бошлиқларига шундай ёзган эди:

— «Тошкентлик Акром Асқаров ўз фаолияти ва ишбилармонлиги билан ватандошлари ўртасида алоҳида ажралиб туради... У ҳар бир ёдгорлик моддий қийматдан ташқари ҳеч қандай пул билан ўрнини тўлдириб бўлмайдиган тарихий аҳамиятга эга эканлигини яхши билади. У ҳеч қандай мукофотни кўзламай Тошкент археология музейига ўзи ва бошқалар номидан кўпгина осори-атиқалар топширди. Бу соҳада ҳам унинг чинакам фидойилиги кўринди. Кўҳна буюмлар билан савдо қилувчилар Туркистон ўлкасида оз эмас. Рус тўпловчилари доимо фойда учун бундай иш билан машғулдирлар. Бироқ, археологияга жуда ишқибоз Акром Асқаров бу ишдан фойдани ўйлаши у ёқда турсин, балки ўз ёнидан маблағ сарфлайди... Асқаров шахсан мен учун Сирдарё, Фарғона вилоятлари ва Бухоро амирлигига қилган археологик сафаримда катта хизмат кўрсатди. Унинг ҳамкорлигисиз мен кўпгина нарсалардан хабарсиз қолган бўлар эдим, чунки халқ оммаси бу ерларда бизга ишончсизлик ва шубҳа билан қарайди».

1890 йили Акром Асқар ўғлини Туркистон қишлоқ хўжалиги ва санъати кўргазмасида ўз маҳсулотлари ва тангалар коллекциялари билан қатнашишга таклиф қилиб, унинг учун махсус жой ажратишади. Акром полвон она юрти тарихини машҳур қилиш учун рози бўлади. Бу кўргазма подшо ҳукумати томонидан Тошкентни босиб олинганига 25 йил тўлишини нишонлаш учун ташкил қилинган эди. Подполковник Николай Маев Акром полвон буюмларини кўриб шундай ёзган:

— «Темир йўл ва Ўрта Осиё бўйича илмий ишлар павильонлари сафида Акром Асқаровнинг унча катта бўлмаган павильони жойлашди. Павильон ичкарисида рус Туркистонида жуда оз учрайдиган илғор кишилар ўртасида обрў қозонган Акром Асқаровга тегишли маҳсулотлардан намуналар ўрин олган... Бу ерда бой нумизматик ва археологик коллекцияни ҳам кўриш мумкин. Акром Асқаров Ўрта Осиё кўҳна ёдгорликлари ва қадим тангаларни кўпдан бери иштиёқ ила тўплаб келади. Унинг коллекциялари бу ёрдаги ҳаёт билан қизиқувчиларнинг барчасига аён».

Рус олимлари тошкентлик бу савдогарни ўз мажлисларига таклиф қилишган. Ўлкашуносликка ишқибоз полиция бошлиғи полковник Ликошин бундай анжуманларда у билан бирга қатнашган. Акром полвон қадимий тангаларнинг илмий изоҳида уларга ёрдам берган. 1887 йили Россия Императорлиги Археология жамияти Акром Асқар ўғлини «Археологияда эришилган ютуқларга ёрдам қилгани учун» медали билан тақдирлагани бежиз эмас.

Тошкентлик савдогарнинг тангашунослик соҳасидаги зукко билимдонлиги чет эл илмий жамоатчилиги диққатини жалб этди. Франция пойтахти Париждаги боорбў Археология жамияти Акром Асқар ўғлини ўзининг фахрий аъзолигига сайлагани Туркистондаги подшо амалдорларини ҳайратга солди. Бундай одам уларга жуда асқотиши мумкинлигини биринчи бўлиб профессор Н. И. Веселовский (1848 — 1918) пайқади. У Петербург ва Москва диққатига шундай фикр билдирган:

— «Амалдорлар ҳамда зиёлилар тоифасидаги руслар билан доимий алоқада бўлган Асқаров рус ҳокимиятининг ўз халқи учун фойдасини тушунган ҳолда, унинг энг самимий тарафдорларидан бирига айланди. Ўз ҳамюртларига таъсир кўрсатиш ва ақллилиги билан ҳозироқ бизга кўпгина фойда келтирди».

Веселовский Асқаровни кумуш медаль билан тақдирлаш лозимлигини ўқтириб шундай хулоса қилади:

— Ишонаманки, у ҳам жамиятимиз олдида қарздор бўлиб қолмайди».

Ўша мустамлака Туркистон шароитида миллий ўз-ўзлигини эндигина англаб сиёсий курашга уйғонаётган шароитда Акром полвон тарихни ташвиқ қилиши, юртнинг қадимги шуҳратини жамоатчиликка кенг оммалаштиришга уриниши диққатга сазовор. У бутун умри мазмунини ташкил қилган тангашунослик фаолиятини ўз тарихчилиги билан банд рўзнома-жаридаларни ўқишга ҳуши йўқ юртдошлари қадрига етмаслигини тушунган. Шунинг учун ҳам у барча тўплаган олтин-кумуш, мис тангаларини илмий жамиятга топширажаги ҳақида васиятнома ёзган.

Акром полвон янглишмаган эди. У вафот этиши билан фарзандлари ота васиятини бузиб, унинг тангаларини савдогарларга катта пулга сота бошлашган. Аммо улар чучварани хом санашган эди. Акром полвоннинг бой хазинасига кўз тиккан рус олимлари ва амалдорлари васиятномани рўкач қилиб қолган тангаларни мусодара қилишган. Туркистон генерал-губернатори генерал-лейтенант барон А. Б. Вревский буйруғи билан тўпланган 14 минг олтин-кумуш ва мис тангалар ва 200 та тарихий осори атиқалар Петербургга. Император Археология жамияти ихтиёрига жўнатилди. Мўътабар олимлардан иборат комиссия Акром Асқар ўғли коллекцияси билан танишиб, ундаги нодир танга ва ёдгорликларни Эрмитажга танлади. Шу тариқа ўзбек савдогари ва олими Акром полвоннинг илмий фаолияти маҳсули Россия Эрмитажи залларидан жой олди.

Акром Асқар ўғли ҳақида «Туркестанские ведомости» рўзномаси бир қатор мақолалар ёритган эди. Рўзнома унинг вафотидан 20 йил ўтгач ҳам «Ёрли археолог» деб номланган катта мақолани унинг хотирасига бағишлади. Унда ўзбек олими фаолиятига юксак баҳо берилган эди.

Ўзбек савдогарлари орасида Акром полвонга ўхшаган сиймолар оз эмас. Унинг замондоши иккинчи гильдия савдогари — самарқандлик Мирза Абдулла Бухорий ҳам рус олимлари тан берган ажойиб тарихчи-тангашунос эдики, бу катта асар мазмуни бўла олади.

Ҳамдам СОДИҚОВ.

ЁШ ИЖРОЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

МАШҲУР РУС КЛАССИК БАСТАКОРИ ЧАЙКОВСКИЙНИНГ «ТОР СЕРЕНАДАСИДАН ТАРОНАЛАР» АСАРИ КЎПГИНА КОНЦЕРТ ТАШКИЛОТЛАРИ ТОМОША ДАСТУРИДАН МУСТАҲКАМ ЎРИН ОЛГАН.

ТОРЛИ оркестр ижроси учун ёзилган бу жозибадор куй Успенский номидаги Ўзбекистон ўрта махсус мактаб-интернат ёш созандалари эътиборини ҳам ўзига тортди.

Мусиқа мактабининг оркестри ана шу асар билан яқинда Новосибирскда ўтган ижодий кўрикда муваффақиятли қатнашди. Симфоник ва камер оркестрлар учинчи Бутуниттифоқ фестивали катта саҳнасида янграган мазкур тароналар кўпчиликка манзур бўлди. Ижрочилик маҳорати учун оркестр иккинчи ўринни олиб, фестиваль соҳиби деган шарафни қўлга киритди.

Ижодий кўрикда ёш мусиқачилар классик бастакор Генделнинг «Ля мажор»ини, ўзбек бастакори Т. Қурбоновнинг «Прилюдия»сини ҳам ўринлатиб ижро этдилар.

Фестиваль кунларида М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси талабалар симфоник оркестрининг чиқишлари ҳам илиқ кутиб олинди.

А .АЛИЕВ.

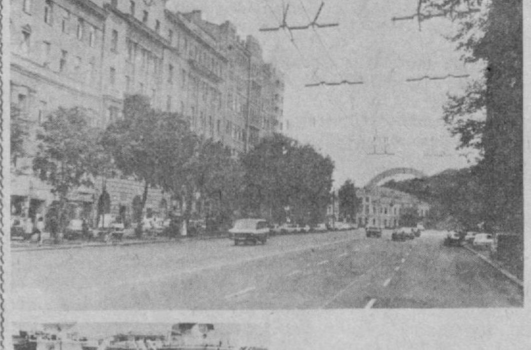

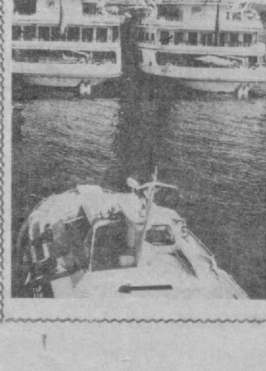

ҲАМОН НАВҚИРОН КИЕВ

Чингизхон истилоси даврида Киев шаҳри қанчадан-қанча жабрдийдалар кўргани тарихдан маълум. Қадимий шаҳар ўтган беш аср мобайнида қаддини тиклади, кўплаб мавзелар, осмонўпар бинолар, кўчалар, хиёбону майдонлар бунёд этилди. Бугунги кунга келиб Киев ўз қиёфаси ва гўзаллиги билан сайёҳларнинг эътиборини тортаяпти.

Таниқли рус шоири Тарас Шевченко ўзининг ёниқ сатрларида Днепр дарёсини мадҳ этганда янглишмаган эди. Мавж уриб оқаётган дарё бўйлаб кемада қирғоқни томоша қилсангиз ажиб манзаралар ўзига маҳлиё қилади. Айниқса, узоқларда кўзга яққол ташланиб турган шаҳар табиати, оқшом чоғлари эса электр нурида товланаётган кўчаларнинг тароватн, файзи ўзгача. Шу боисдан бўлса керак, дарёда сайр қилаётганларнинг кети узилмайди.

Шаҳар атрофидаги очиқ майдонга жойлашган музей ҳам эътиборингизни тортиши шубҳасиз. Қизиғи шундаки, улар орқали Украина халқларининг тарихи ва маданиятини билиб олиш мумкин. Ўтган асрлардаги шаҳар ҳаёти тўғрисида ҳикоя қилувчи кўргазмалар ҳам талайгина. Яна бир қизиқарли томони, бир неча километр бўйлаб чўзилиб кетган очиқ музейлардаги осойишталикни миршаблар отда юриб қўриқлашади. Қисқаси, Киев Иттифоқимиздаги сайру саёҳат қилиб, кўнгилли ҳордиқ чиқарадиган шаҳарларнинг бирига айланган.

Ш. САЪДИЕВ.

СУРАТЛАРДА: Киев шаҳри манзаралари акс этган.

Х. ШОДИЕВ суратлари.

Ёднома

«МЕРОС» КЕЧАСИ

ДОНОЛАР айтганидек, ўтмиш келажакни белгилайди. Қанчадан-қанча алломалар, фан, адабиёт ва санъат намоёндалари қолдирган бебаҳо меросимизни авайлашимиз, келгуси авлодларга етказишимиз биз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Пойтахтимизнинг Акмал Икромов ноҳияси Кенгаши ижроия қўмитасининг маданият бўлими ташаббуси ва фарзанд-саъй-ҳаракати билан ўтказилган тадбир шу масалага бағишланди.

«Мерос» хотира мусиқий кечасини Ўзбекистон радиоси ва телевидениесининг суҳандони Қурбонали Искандаров очиб, маданий меросимиз ҳақида қисқача гапирди. Сўнгра Бобохон ва Акмалхон Сўфихоновларнинг шогирдлари, фарзандлари-ю набираларини саҳнага таклиф қилди.

Бобохон Сўфихонов таваллудининг 90 йиллиги ва Акмалхон Сўфихоновнинг 80 йиллиги муносабати билан ташкил этилган бу кечада Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист Фахриддин Умаров, хонанда Неъматжон Қулабдуллаевлар устозлар ҳақида хотираларини сўзлаб беришди.

Таниқли адабиётшунос олимлар, ТошДД доцентлари Аҳмад Алиев, Ҳасанхўжа Муҳаммадхўжаев, Тошкент Автомобиль йўллари илмгоҳи ўқитувчиси Абдулла Зикриллаевлар қарийб 50 йилдан ортиқ халқ хизматида бўлган санъат дарғалари ҳақида, уларнинг ноёб истеъдодлари, ўтмиш, бесабаб тўкилган қонлар, қатағон йиллар ҳақида гапиришди.

Бобохон ва Акмалхон Сўфихоновларнинг фарзандлари Абдукарим ва Абдурасуллар Навоий ғазалларидан куйладилар.

Сўфихоновлар авлодининг кичик вакиллари — невараларидан Шавкат, Фарҳод, шунингдек, Фахриддин Умаровнинг шогирди Собир ака ва энг кенжаси Содиржон Расуловлар ҳам ўз санъатларини намойиш этишди. Абдулла Қаҳҳор номли Маданият уйининг ҳаваскор раққосалари — Зуҳра Акмалова, Маҳмуда Мираҳмедова эса дилрабо рақслар ижро этишиб олқишлар олишди.

Йиғилганлар Бобохон ва Акмалхон Сўфихоновлар хотирасини абадийлаштириш мақсадида фарзанд-набираларидан иборат мақомчилар дастасини ташкил этишни режалаштириб қўйишди.

Нодира АБДИРИМОВА.

⊙ СУРАТЛАРДА: хотира кечасидан лавҳалар.

Болалик боғи

⊙ КЕЧИКИШ ОҚИБАТИ

Онам мақтар укамни:
— Тойчоғим деб эркалаб,
Бундан талтайиб Нозим
Турмайди ҳеч эрталаб.
Кечикади боғчага
Ҳаммани у толдириб.
Бир ўзнмас ойимни ҳам
Ҳар гал гапга қолдириб.

⊙ ТЕЛЕФОН АКОБИРГА ДЕДИ:

— Нима бўлди, бетобмисан,
Кўринмайсан анчадан?
Тунов куни тушиб кетдим,
Ўзинг қўйган токчадан.
Бир газ шнур топиб келгин,
Бориб қолсанг сафарга.
Синганлигим айтиб қўйгин,
Қўшнинг уста Зафарга.

⊙ ЭТИК ТУФЛИГА ДЕДИ:

Боғичларинг узун-қисқа,
Шоти қўйма бўйинга.
Мен билан ҳам тушса булар,
Хоҳлаган ҳар уйинга.
Бўсағада ечиб ташлаб —
Юқорига отилма.
Акангман-ку, озроқ суйгин,
Кўп модага сотилма.

Ҳусанжон АМИНОВ.

ШАНБА ОҚШОМИДА

Хоҳ ишонинг, хоҳ...

Дардни олувчи қўллар

УЧАР ликопчалар, кароматчи фолбинлар, экстрасенслар... Кейинги пайтда мўъжизалар шундай кўпайиб кетдики, айримларига ишонгинг ҳам келмайди. Қўшнимизнинг 10 яшар фарзанди шу сентябрда мактабга боргиси келмай, борса ҳам, синфдан чиқиб кетадиган одат чиқарди. Катталарнинг насиҳатлари, яхши ва ёмон гапларнинг нафи тегмади. Онаси кимнингдир маслаҳати билан фолбинга «ўқитган» экан, мўъжиза рўй берди-қўйди. Ҳар куни эрталаб тихирлик қиладиган қизалоқ опаларидан олдин мактабга шай бўлиб туради, денг. Қўшнимизнинг чеҳраси ёришиб кетди. Шундан кейин ҳам мўъжизага ишонмай бўладими ахир.

Пойтахтнинг «Қизил Шарқ» даҳасидаги уйларнинг бирида, кўримсизгина хонада жойлашган экстрасенс қабулида ўтирибману, шу ҳақда ўйлайман. Мени бу ерга келишга ундаган нарса муҳарририятимиз хатлар қутисидан олинган мактублар, уларда бир инсон ҳақида, аниқроғи экстрасенснинг мўъжизавий муолажалари тўғрисида билдирилган фикрлар эди. Кўпчилик ҳурмат ва эҳтиром билан номини тилга олган аёл — Муҳаббат Ҳидоятовна билан узоқ суҳбатлашдик. У кишининг сўзларини тинглаб, мулойим, шу билан бирга ўйчан нигоҳларидан маъно излаётганимни сездилар шекилли, мийиғларида кулиб:

— Мен кўп нарсалар ҳақида гапириб беришим мумкин. Аммо хасталикни аниқлашим ва қандай даволашимни ўз кўзингиз билан кўрганингиз маъқулроқ, — дедилар.

Шундай сонияни узоқ кутишга тўғри келмади. Хонага ёши 70 лардан ошган аёлни ўғли ва қизи суяб олиб киришди. Бемор ўнг биқинини ушлаганча оғриқ азобидан қийналар, тез-тез нафас оларди.

— Ҳеч қиси йўқ, соғайиб кетасиз, — деди Муҳаббат опа, онахонни махсус ўриндиққа ётқизишга кўмаклашар экан. — Ҳозир кўриб қўяман, дардингиз енгиллашади.

— Айтганингиз келсин, болам. Умид билан шифо излаб келдим.

Муҳаббат опа беморни синчиклаб кўздан кечира бошлади. Қўлини тана бўйлаб оҳиста ҳаракатлантириб, хасталикларни айтиб борди: «Асабларингиз ниҳоятда чарчаган. Юрагингизнинг тепа қисмини томирлар қисиши оғриқ бераяпти. Юрак фаолияти бироз сусайгани учун жигарнинг ҳажми катталашган. Қон босимингиз ҳам бор. Баъзан бошингиз айланиб, кўзингиз тинади, ҳолсизланиб қоласиз». Бемор «тўғри-тўғри», деб тасдиқларди. Муҳаббат опа уни бир йўла даволаб ҳам борди. Сеанс тугагач, онахон анча ўзини тетик ҳис қилаётганини айтди.

— Ҳозиргина келиб кетган онахондаги хасталикни аниқлаб, аввало оғриқни қолдиришга ҳаракат қилдим, — деди Муҳаббат опа. — Яна 3-4 сеансдан кейин унинг аҳволи яхшиланади.

— Сир бўлмаса, хасталикларни қандай аниқлашингизни айтиб берсангиз.

— Кафтимни бемор танаси бўйлаб юргазганимда бирорта аъзоси носоғ бўлса, ўзидан дарак беради. Буни қўлим қизигандан сезаман. Шу аъзони биотокларим билан таъсирлантириб, қувват берсам яна ҳаракатга келади.

МИННАТДОРЧИЛИК МАКТУБЛАРИДАН:

«Фарзандимиз уч ойлик бўлганда тез-тез шамоллайдиган бўлиб қолди. Шифокорлар унинг ўнг човида грижа борлигини аниқладилар. Муҳаббат опа даволагандан кейин грижаси ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетди. Жарроҳ тиғисиз мўъжиза кўрсатган бу аёлдан оила аъзоларимиз билан миннатдормиз.

К. ЖАББОРОВ,

Тошкент шаҳар, Октябрь ноҳиясидаги Ҳабибий кўчасида яшовчи».

«Буйрагимда пайдо бўлган тошлар кўп вақтдан бери безовта қилиб келарди. Қон босими азобини айтмасам ҳам бўлади. Шифохоналардаги қанчадан-қанча муолажаларнинг вақтинча нафи тегарди, холос. Муҳаббат Ҳидоятовнанинг довруғини эшитиб Тошкентга келдим. Бир неча сеансдан сўнг буйрагимнинг чап томонидаги тошлар 13 миллиметрдан 0,8 миллиметрга камайди. Ўнг томондагиси эса батамом йўқ бўлиб кетди. Ҳозир руҳим тетик, асабларим жойида. Истагим, Муҳаббат опанинг сеҳрли қўллари ҳеч қачон дард кўрмасин.

Хоразм, вилояти, Янгибозор ноҳиясидаги «Москва» жамоа хўжалигидан Отаназар БЕКМУРОДОВ».

МУҲАББАТ опа аслида олий маълумотли шифокор эди. Узоқ вақт касаллик азобини тортди. Бир куни қўшниси экстрасенс Муяссар Шарипованинг олдига боришни маслаҳат берди. Бирга бориб қайтишаётганда эса Муҳаббат опа ўзида қандайдир ғайритабиий куч сезиб, беихтиёр ҳамроҳининг боши узра кафтини юргазди.

— Сочимдан нега тортқилаяпсиз? — хафа бўлиб ўпкаланди қўшниси.

Ҳаммаси шундан бошланди. Муҳаббат опа дастлаб яқинларини даволаб юрди. Шарқ табобати илмига қандайдир эҳтиёж сезиб ўқиб-ўрганди, ўз устида ишлади. Полтавалик шифокор, ССЖИ халқ депутати Н. В. Касьян услуби асосида шуғуллана бошлади. Муштарийларимиз тана аъзоларидаги синиқларни даволовчи бу «табиб» ҳақида яхши билишса керак. «Одамни даволаш эмас, ёшартириш керак». Тиббиёт отахонларидан Гиппократ ва Абу Али ибн Сино ўз вақтида эъзозлаган бундай имконият негадир унутила бошланди. «Барча хасталиклар умуртқалардан» таъкидлашар эди қадимгилар. Бу гап ҳақ эканлигини шифокор Касьян аниқ-равшан исботлади. Унинг тажрибалари асосида даволашнинг Шарқда азалдан маълум бўлган йўналиши — мануал терапия юзага келди. Муҳаббат опа ҳам ана шу усулни қўллаб келаяпти.

— Экстрасенс терапия, жарроҳлик, физиотерапиядан хабардор бўлмас экан даволай олмайди, — деди у суҳбатни давом эттириб. — Агар бемор менга ишонмаётганини сезсам (буни дарҳол сезаман), бошқа мурожаат этмаслигини илтимос қиламан...

Ш. САЪДИЕВ.

СУРАТДА: Муҳаббат Иноятова.

⊙ «Қутадғу билиг» («Саодатга элтувчи билим») улкан шоир, донишманд Юсуф Хос Ҳожиб асари бўлиб, туркий халқлар маданияти тарихида XI асрга қадар яратилган обидаларнинг энг муҳташами ва энг юксагидир, энг кўҳнаси ҳам ҳисобланади. 180 га яқин рубоийлар ва баҳор тавсифига оид қисмдан иборат. Шарқ эпик тури учун энг қулай жанр — маснавий тарзида ёзилган. Бу асарларнинг асл дурдоналаридан бири Вена, иккинчиси Қоҳира, энг мукаммали Тошкент фондида сақланади.

⊙ Шоир Хоразмий ўзбек адабиётида шеърий нома (мактуб) жанрининг энг биринчи асосчиси бўлди. У дунёвий севгини завқ-шавқ билан куйлаб 1353—1354 йилларда «Муҳаббатнома» асарини яратди. Бу асар ўзбек дунёвий адабиётининг илк йирик ютуғидир.

⊙ Парда Турсуннинг (1909—1958) «Ўқитувчи» романини ўқитувчилар ҳақидаги энг биринчи, энг яхши роман деса бўлади. У романни умр бўйи ёзган, оғир шароитларда ишлаган.

⊙ «Шоирлар қишлоғи» — Қўрғонлик Нуротанинг нуроний булбули — Эргаш Жуманбулбул ўғли (1868—1937) фавқулодда ўткир хотирлаш қобилиятига эга эди. Эргаш бирон шеърий асарни зеҳн солиб тингласа ёки ўқиб чиқса, бошдан-оёқ эсида олиб қолар экан. Бир неча юз минглаб сатрдан иборат ўнлаб достонни ёд билган.

⊙ «Гўрўғли» достонлари ўзбеклар орасида энг оммалашган, кенг тарқалган фольклор намуналаридандир. Унинг туркуми халқ эпик ижодиётининг қонуний ҳодисаси, қатор достончилик мактаблари, эпик анъаналарни ўзида бирлаштирган ўнлаб, ҳатто юзлаб бахшилар авлодларининг узоқ даврлар давомидаги улкан ижодий меҳнатининг маҳсулидир. 200 дан ортиқ варианти мавжуд.

Жаҳон халқлари оғзаки ижодиётида ҳеч бир эпос тарқалиш географияси ва шуҳрати жиҳатидан «Гўрўғли» достонлари билан беллаша олмайди.

⊙ XIX асрда яшаган донгдор халқ достончиси Амин бахши «Алпомиш» достонини уч ой давомида тингловчилари сира зериктирмасдан куйлаган.

⊙ Ўзбек классик лирикасининг хусусан қасида жанрининг тараққиёт йўлини белгилаб берган забардаст сўз усталаридан бири — 1393 — 1449 йилларда Самарқандда яшаб ижод этган шоир Саккокийдир. У ўз ғазалларида ҳам дунёвий ғояларни улуғлаб, ўзбек шеър санъатини анча юқори кўтарган.

⊙ «Алпомиш» достони халқ оғзаки ижодининг чўққиси, тенгсиз ёдгорлигидир. Энг мукаммал бадиий юксак варианти машҳур бахши Фозил Йўлдош ўғли томонидан 1928 йилда ёзиб олингани ҳисобланади.

Унда Алпомишнинг оти — Бойчибор бошидан думигача 96 қарич, айил айланаси 63 қарич деб тасвирланади. Одам қаричининг ўртача узунлиги 20 сантиметр десак, Бойчиборнинг узунлиги 19 метрдан, айил айланаси 12 метрдан зиёдроқ бўлади.

Анвар МИРЗАЕВ.

Бордон бекор ҳангомалари

ЛЎНДАСИНИ АЙТДИ

БОРДОН бекорнинг уйига иккинчи марта ўғри тушибди. Хомроқ ўғри эканми, Бордон пайқаб қолиб шаппа ушлабди. Уни жазолашга тузукроқ усул тополмай, қўлига кетмон бериб, тонг отгунча томорқасини чоптирибди. Ўлимни бўйнига олиб турган ўғри ҳам осон қутулганидан суюниб, заранг ерни ағдариб ташлабди. Кетар пайтида Бордон:

— Эртага ҳам бугун келган вақтингда яна бир ташриф буюрсанг, ерни текислаб, жўяк тортиб кетармидинг, — дебди.

Ўғри кўчадан туриб панжарагулчин қилиб сўкиниб-ди:

— Аҳмоқ, ҳар куни уйингга келавериб мардикормидим сенга?

ТАНБЕҲ

Ўтиришдан ғирт маст бўлиб қайтган Бордон бекор тонгга яқин томоғи қақраб уйғонибди. Туриб муздек сув ичибди, бўлмабди ичи қурғур ёнаман дермиш. Бир қултум анави сабилдан топилармикан деб ҳаммаёқни қидирибди. Топилмагач, бўш шишаларни сотиш фикрига тушибди. Қараса тахлаб қўйган ерида шишалар ҳам йўқмиш.

— Хотин, ҳў хотин, — қичқирибди Бордон бекор, — шишалар қаерда?

— Улар энди йўқ, — жавоб берибди хотини.

— Ҳазиллашма жон хотин, бошим тарс ёрилай деяпти. Аксига олиб, пул қолмаган. Шу шишаларни топшириб пиво-миво ичиб келай.

— Шишаларни сотиб пулига тахта-ўқлоғи олдим, — дебди хотини.

— Бекор бўпти-я! — фиғони фалакка чиқиб кетибди Бордоннинг, — уйда бир қултум ичимлик йўғу, мебель сотиб оласанми, номард!

ТАСАЛЛИ ТОПДИ

Ҳаётда ҳар кимнинг ҳам ёқтирмайдиган кишиси бўлар экан-да! Бордон бекор ҳам қайнонаси билан нари-бери бўлиб қолибди. Айниқса унинг:

— Сени қизим одам қилган, бўлмаса орқанг бордон ҳам кўрмасди, — дегани Бордоннинг жисми-танини тиғи парракдек тешиб кетибди.

Аламзада куёв қандай қилиб қайнонасидан алам олиш режасида юрганида, иттифоқо, тор кўчадан чиқиб келаётган оломонга кўзи тушиб қолибди. Олдинда биров каттакон оқ эчкини етаклаб олганмиш. Орқасидан бир ўктам йигит бел боғлаб йиғлаб, «Вой онам»лаб, келаётганмиш. Тобут орқасидан юз эллик чоғли оломон эргашганмиш.

Бордон бекор ҳам оломонга қўшилиб, расм-русмни бажо келтирибди. Кейин бел боғлаган йигитнинг ёнига ўтибди.

— Бандалик экан, — дебди у, марҳума онангизмилар?

— Қайнонамлар! — дебди йигит ҳиқиллаб.

— Жойлари жаннатда бўлсин! — дебди Бордон.

Кейин мақсадга ўтибди:

— Эчкини мозор бошида сўясизлармиа?

— Қайнонамни шу эчки сузиб ўлдирди! — дебди йигит

Бордон унинг қўлига ёпишибди.

— Барака топинг, шу эчкингизни икки-уч кунга бериб туринг. Эвазига қанча сўрасангиз ҳам майли.

Йигит оломонга ишора қилибди:

— Улар ҳам шу мақсадда келишяпти. Навбатга турасиз-да.

Бордон бекор одамларга қараб енгил нафас олибди:

— Ҳайрият-эй, — деб юборибди у, — қайнонасидан куйган битта мен эмас эканман!

ЭСИНИ ЕГАН ЭМАС

Бордондан сўраб қолишибди.

— Мабодо бордонингизни ўғирлаб кетишса, нима гап бўлади?

У эса хотиржам жавоб берибди.

— Бекор гап бўлади. Ўғри оғир нарсани кўтариб эсини еган эмас.

— Нега?

— Чунки бордондан ҳали вери тушгим йўқ.

Тўплаб, қолипловчи Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

ЯКШАНБА КУНИ ОТЧОПАРГА ОҚИБ КЕЛАЁТГАН ТРАНСПОРТНИНГ ҲАМ, ОДАМЛАРНИНГ ҲАМ ОХИРИ КЎРИНМАЙДИ. ҲАҚИҚИЙ БОЗОР. БУ ЕРДА ҚУШ СУТИДАН БОШҚА ҲАММА НАРСА ТОПИЛАДИ. ФАҚАТ НАРХИ ОСМОНДА, НАРВОН ҚЎЙИБ ЕТОЛМАЙСИЗ...

Чайқовчиликка чек қўяйлик

ОТЧОПАР «УЧАРЛАРИ»

Бу сафар ноёб молларни «чайқаб» мўмайгина даромад қиламан деганларнинг кўпчилиги бармоғини тишлаб қолди. Чунки Отчопарда ССЖИ Президентининг Фармонига биноан Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармасининг БХСС бўлими ходимлари халқ назоратчилари ва бошқа тегишли назорат органлари билан ҳамкорликда рейд ўтказган эдилар.

— Ҳозир Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси қошида махсус штаб тузилган, — дейди шаҳар БХСС бошлиғи Ш. Каримов. — Бундан мақсад — чайқовчилик ва юлғичликка, давлат мулкини талон-тарож қилаётганларга қарши курашни кучайтириш. Бу борада тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда тадбирлар режасини тузганмиз.

Шу ўринда бу ишнинг нечоғлик самарали бўлаётганини билиш учун шу йил 31 октябрда рўзномамизда эълон қилинган «Талаб ва эҳтиёж тарозуси» сарлавҳали мақолага келган жавобни эслаб ўтиш жоиздир.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси бошлиғи Жаббор Юнусович Камолхўжаев имзоси билан келган жавоб хатида жумладан шундай дейилади:

«Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси ходимлари чайқовчилик, савдо дўконларида йўл қўйилаётган камчиликлар ва бошқа жиноятларга қарши мунтазам равишда кураш олиб бормоқдалар. Масалан, шу йилнинг ўтган ўн бир ойи ичида жами бўлиб 1060 та чайқовчилик (1989 йилда 867 та эди) аниқланган. Шундан 483 таси Тошкент Отчопарида, 28 таси Сағбон ва Форобий кўчаларида, 4 таси «Қорақамиш» деҳқон бозорида содир этилган. Чайқовчилардан давлат фойдасига 454018 сўмлик чайқов моллари ва буюмлари, майда чайқовчиларнинг эса 198642 сўмлик чайқов моллари мусодара қилинди.

Савдо дўконларида содир этилган жиноятлари учун 834 киши жиноий жавобгарликка тортилди, 1622 киши эса молларни очиқ савдодан яширганликлари ва омборлардан сотганликлари учун маъмурий жазога тортилдилар.

Чайқовчилик, майда чайқовчилик ва бошқа жиноятлар ривожланган Тошкент Отчопари, Олой, «Октябрь» деҳқон бозорлари ва бошқа бозорлар, шунингдек, «Сағбон», Форобий кўчалари, «Фарҳод» ярмаркаси, «Ганга» дўкони ҳудудларида мунтазам равишда чайқовчиликка қарши амалий тадбирлар олиб борувчи гуруҳлар ишлаяпти...»

Бу гуруҳлардан бири шу куни Отчопарда талайгина чайқовчиларни қўлга туширди. Шуниси қизиқки, эндигина шаҳарда очилган «Коммерция» савдо дўкони моллари ҳам чайқовчилар қўлига яшин тезлигида чиқиб кетибди. Чайқовчилар қўлида нималар йўқ дейсиз: озиқ-овқат, саноат, кўн-атторлик, кўн-мўйна буюмлари, атир-упа, тақинчоқлар, пойабзал, эҳтиёт қисмлар...

Уларнинг адоғи йўқ. Шу куни кўпгина чайқовчилар молини чайқайман деб, ўзлари «чайқалиб» кетдилар. Оператив гуруҳ аъзолари шу ернинг ўзида тергов қилишиб, молларини мусодара қилишиб, қилмишига яраша жазо белгиладилар. Кимдир каттагина жарима тўлади, кимнингдир иши юзасидан жиноий иш қўзғатилди, кимдир шу ерда суд қилиниб, жазоланди.

Кейинги пайтда, айниқса озиқ-овқат маҳсулотларининг танқислашиб бораётгани ташвишли ҳолдир. Бу «танқислик»ка ўғри-чайқовчилар муносиб «ҳисса» қўшмоқдалар. Бўлмаса, бир пайтлар шакар деса ҳеч ким қарамасди. Ҳозир ун ҳам тақчил. Буни билган 2521-автокорхона ҳайдовчиси Владимир Багиев «ЗИЛ» машинасида 1 тонна шакарни уйига олиб келиб мўмайгина пул ишламоқчи бўлганида қўлга тушди.

Маълум бўлишича, у шакарни Киров ноҳияси озиқ-овқат идорасига қарашли 10-дўкондан олган экан. Унинг ҳамтовоғи — Красновосточное депоси чилангари Салоҳитдин Каримов эса дўкон мудири Альфия Курашимова билан В. Багиев ўртасида воситачилик қилган. Ҳамтовоқлар 1300 сўм пулдан 780 сўмини дўкон кассасига қўйишиб, 220 сўмини мудир ўз киссасига, 300 сўмини эса С. Каримов ўз чўнтагига урган.

Аммо ҳаром йўл билан топилган бу «луқма» ҳазм бўлмади. ОБХСС ходимлари «чайнаш»га йўл қўймадилар. Ҳамтовоқлар «бармоғини чайнаб» қолдилар.

Ўрта Осиё темир йўли бошқармасига қарашли ОРС — НОДнинг 1-дўкони пойабзал ва тўқимачилик моллари секцияси сотувчиси Саъдулла Муҳитдинов ноёб молларни кўриб ўзини йўқотаёзди. Кейин эс-ҳушини йиғиб, 3 та чарм куртка, 4 та аёллар колготкаси ва 4 та аёллар костюмини, жами 2918 сўмлик молни яшириб қўйди. Бироқ бу текширувчи гуруҳ аъзоларининг ўткир нигоҳидан четда қолмади.

Ҳозир ким-киму, аммо айрим «уддабурон» қоровулларнинг «ови» юришиб қолган. Бир қути арақ ёки вино олса бас, чой пули чиқиб турибди-да! 2-уйсозлик комбинатининг қоровули Зоир Кукиев давлат нархи 3 сўм 20 тийин турадиган «Чашма» виносини нақд 6 сўмдан пуллаётганида БХСС бўлими ходимлари қўлига тушиб қолди. Унинг ҳужраси текширилганда 96 сўмлик 30 шиша «Чашма» ва илгари сотилган вино пули — 700 сўм чиқди. Энди қоровул қилмишига яраша жазосини олиши аниқ.

Чайқовчиликка, олибсотарликка, талон-тарожликка қарши кураш эса бу мавсумий иш эмас, у давом этмоқда.

Тўхтамурод ТОШЕВ.

⊙ СУРАТЛАРДА: Отчопар чайқов бозоридаги манзаралар.

Х. Мирзакаримов суратлари.

«Номдошлар» бошқотирмаси

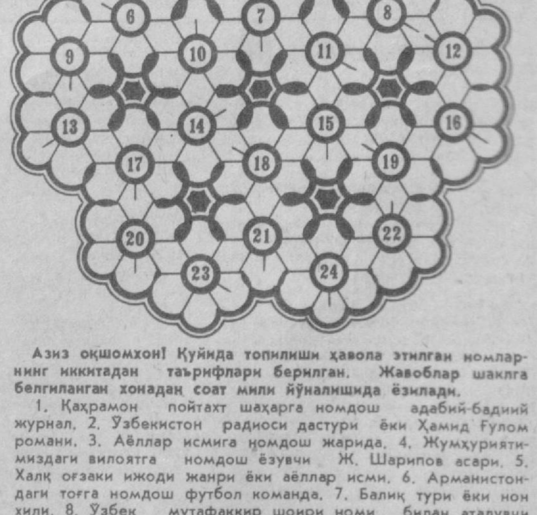

Азиз оқшомхон! Қуйида топилиши ҳавола этилган номларнинг иккитадан таърифлари берилган. Жавоблар шаклга белгиланган хонадан соат мили йўналишида ёзилади.

1. Қаҳрамон пойтахт шаҳарга номдош адабий-бадиий журнал. 2. Ўзбекистон радиоси дастури ёки Ҳамид Ғулом романи. 3. Аёллар исмига номдош жарида. 4. Жумҳуриятимиздаги вилоятга номдош ёзувчи Ж. Шарипов асари. 5. Халқ оғзаки ижоди жанри ёки аёллар исми. 6. Арманистондаги тоғга номдош футбол команда. 7. Балиқ тури ёки нон хили. 8. Ўзбек мутафаккир шоири номи билан аталувчи шаҳар. 9. Қушга номдош Қозоғистондаги вилоят. 10. Аёл исми билан номланувчи биринчи ўзбек балети. 11. Фуқаролар уруши қаҳрамонига номдош Д. Фурманов повести. 12. Гуллардан бири ёки ҳинд кино актрисаси. 13. Сайёрага номдош космик кема. 14. Волганинг чап ирмоғидаги баландлик номи билан аталувчи енгил автомобиль маркаси. 15. А. Чайковский романи ёки Тошкент вилоятидаги район. 16. Дарёга номдош жумҳуриятимиздаги шаҳар. 17. Судан давлати пойтахти ёки баъзи жонворларнинг узун, бурун қисми. 18. Рус совет шоири ёки ёзувчиси. 19. Машҳур крейсер номи билан аталувчи Л. Бетховен сонатаси. 20. Илк ўзбек театри раққосаси шарафига ёзилган Комил Яшин драмаси. 21. Энг юқори натижа ёки телевизор маркаси. 22. Иттифоқдош жумҳурият мадҳ этилган Ҳамид Олимжон шеъри. 23. Фуқаролар уруши номи билан аталувчи пойтахт шаҳар. 24. Кўтаринки кайфият ёки Ўзбекистондаги ашула ва рақс ансамбли.

Тузувчи: Фозилжон ОРИПОВ.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 24

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Изсиз йўқолган дарахтлар». Телефильм.
12.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 4-қисм (такрор.).
13.20 «Турли нигоҳ билан». Мультфильм.
13.30 Такрорий фильмлар экрани. «Ғариб чоллар». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Уч оға-ини ва аждаҳо». Мультфильм.
18.20 «Қувноқ сайр». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
18.50 «Ҳуқуқ ҳаётимизда».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Оила». Хатлар шарҳи.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Камолот сари». Шаҳноза Фозилжонова, Убайдулла Алиев.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм премьераси. 5-қисм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув (такрор.).
20.05 «Спринт» (рус тилида).
20.20 «Миришкорлар».
21.00 «Сув кетар, тош қолар». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Пухта ўйлаб қилинган жиноят». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Воситачи». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
10.20 «Топилмалар бюроси». Мультфильм. 1, 2, 3, 4-фильмлар.
10.55 «Тулпор учун ярим бойлик». Отнинг инсон ҳаётидаги аҳамияти ҳақида ҳужжатли фильм.

* * *

11.15 Футбол шарҳи.
12.00 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
13.00 «Время».
13.45 Фигурали учиш. ССЖИ чемпионати. Кўргазмали чиқишлар. Минскдан кўрсатилади.
19.00 «Время».
19.30 «Москва—Берлин». Публицистик телефильм премьераси («Союзтелефильм» ва «Берлин янгиликлари»).
20.35 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Барча дарёлар оқади». Саккиз серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия.
21.30 «Время».
22.00 «Эркак аёл ҳузурига келибди». Москва «Замонавий пьеса мактаби» театри фильм-спектаклининг премьераси. Муаллиф — С. Злотников.
24.00 Коллаж.
00.05 «ТСН».
00.20 Ватиканда тантанали концерт.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Мусоргский: «Янги қирғоқлар сари олға». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Адабиёт. 9-синф. Рус адабиётида романтизм.
10.05 Итальян тили.
11.05 «Сиз яратган боғ».
11.35, 12.35 Астрономия. 11-синф. Ой.
12.05 «Россиянинг бош шаҳарлари». Телевизион ҳужжатли фильм.

*

13.05 «Кутамиз, қайтиб кел...». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
13.55 «Адабий Иркутск». Иркутск шаҳрининг янги нашри ҳақида.

* * *

17.30 Асраб, авлодларга етказ. «Казак тароналари». Пятигорскдан кўрсатилади.
17.55 «Монтананинг улкан осмони». Халқ дипломатиясининг ривожи ҳақида.
18.25 «Чернобиль акс садоси». Чернобиль авариясидан зарар кўрган ноҳияларда халқаро тиббий экспертиза ўтказиш ҳақида.
19.00 Фигурали учиш. ССЖИ чемпионати. Кўргазмали чиқишлар. Минскдан кўрсатилади.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Ўн икки ой». 4-қисм.
20.45 Футбол шарҳи.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия —«Ҳарбий диктатурами?» («Ленфильм»).
23.05 Коллаж.
23.10 «Агидель-90». Мухтор жумҳуриятлар, округлар ва вилоятлар эстрада ижрочилари I Бутунроссия фестивали.

Сешанба, 25

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Инземда». Телефильм.
12.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 5-қисм (такрор.).
13.20 «Новвой ва ялқов». Мультфильм.
13.30 Такрорий фильмлар экрани. «Мовий тоғлар ёки ҳақиқатдан узоқ воқеа». Бадиий фильм («Грузия-фильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Кичик дўстларимиз саргузаштлари». Мультфильм.
18.25 Болалар учун. «Жажжи сайёралар».
18.55 «Қадрият».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Мулоҳаза». Адабий кўрсатув.
20.20 «Медитация». Манзарали фильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Аёл қалби наволари». Мусиқий кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм премьераси. 6-қисм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Лейтенант Некрасовнинг хатоси». Бадиий фильм («Ўзбекфильм», рус тилида).
20.30 «Шаҳардаги муаммолар». Бевосита мулоқот.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Қизил майдон». Бадиий фильм. 1-серия.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 «Воситачи». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
10.10 «Бу бўлган... бўлганди...».
10.30 «Қизил томоқ». Мультфильм.
10.50 «Эҳ, джаз». Телевизион мусиқий спектакль.
11.55 Болалар соати (француз тили дарси билан).
12.55 Коллаж.
13.00 «Время».
13.50 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида.

* * *

18.30 «Мусиқий хазина». А. Скрябин. «Экстаз поэмаси». Москва Давлат симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — П. Коган.
19.00 «Время».
19.30 «Қизча ва масхарабоз». Мультфильм премьераси.
19.40 Сиёсий мулоқотлар.
20.35 «Барча дарёлар оқади». Саккиз серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия.
21.30 «Время».
22.00 Россиянинг парламент хабарномаси.
22.15 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
00.15 «ТСН».
00.30 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Кунлардан бир куни». Илмий-оммабоп фильм.
9.20, 10.35 Жўғрофия. 7-синф. Антарктидадаги замонавий тадқиқотлар.
10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Жўғрофия. 8-синф. ССЖИнинг ер ресурслари.
12.05 Буюк Француз инқилоби йилларидаги француз дипломатияси. Француз тилида кўрсатув.

*

13.05 Такрорий телефильмлар сеанси. «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия — «Ҳарбий диктатурами?».
14.10 Ритмик гимнастика.
14.40 Мамлакат опера театрлари ёш яккахонларининг концерти.
15.50 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Яшаш учун Олтойни танлаймиз». Барнаулдан кўрсатилади. Москвадан Олтойга кўчиб келган Шаболинлар ёш оиласи ҳақида.

* * *

17.45 Ритмик гимнастика.
18.15 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Ўн икки ой». 5-қисм.
20.30 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия— «Саботаж».
23.05 Коллаж.
23.10 П. И. Чайковский номли танлов совриндорларининг гала-концерти. 1-бўлим.

Чоршанба, 26

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Қувноқ камалак». Фильм-концерт.
12.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 6-қисм (такрор.).
13.20 Қорақалпоғистон телевидениесининг программаси. «Асрлар оша дўстлик». Ҳужжатли фильм.
13.40 Такрорий фильмлар экрани. «Товон тўлов». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ КЎРСАТУВЛАРИ

18.05 «Хабар». Информацион кўрсатув.
18.20 Болалар учун концерт.
18.40 «Халқ саломатлиги — умумхалқ бойлиги».
19.00 «Қорақалпоқ фермерлари».

*

19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Қорақалпоғистон санъат усталари ва ёш ижрочилари концерти.

*

20.30 «Ахборот».
20.50 Халқ ижодиёти. «Мирас».

*

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм премьераси. 7-қисм.
23.20 «Хотира». Аброр Ҳидоятов таваллудининг 90 йиллигига.
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Сельхозмаш»: кеча, бугун, эртага» (рус тилида).
19.35 «Енгиндан сақланинг!»
20.05 «Халқ манфаатини кўзлаб» (рус тилида).
20.40 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Ҳаёти деҳот». Дангара ноҳиясидаги Дзержинский номли давлат хўжалиги.
22.30 «Қизил майдон». Бадиий фильм. 2-серия.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Воситачи». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
10.20 Чувашистон Давлат ашула ва рақс ансамблининг концерти.
11.00 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
13.00 «Время».
13.50 «Эркак аёл ҳузурига келибди». Фильм-спектакль.

* * *

19.00 «Время».
19.30 «Сахий ўрмон». Мультфильм.
19.45 «Қайта қуриш: муаммо ва ечимлар».
20.35 «Барча дарёлар оқади». Саккиз серияли телевизион бадиий фильм. 7-серия.
21.30 «Время».
22.00 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
23.15 Коллаж.
23.20 Г. Свиридов С. Есенин шеърларига яратган симфоник поэмасини Давлат академик Большой театри яккахони Н. Раутио ижро этади.
24.00 «ТСН».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Тош лабиринтлар сири». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Теварак атроф билан танишиш. 1-синф. Кўча ҳаракати қоидаларига ҳурмат сабоқлари.
9.55, 10.55 «Овозлар». Телевизион ҳужжатли фильм (Ленинград).
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Табиатшунослик. 3-синф. Бизнинг момиқ дўстларимиз.
12.05 «Бурда моден» таклиф этади...».

*

13.05 Такрорий телефильмлар сеанси. «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия — «Саботаж».
14.10 Н. Мясковский ва М. Алексеев асарларидан концерт.
15.05 Муз устида Москва балети.

* * *

17.15 «Уйинларни эслаб...».
18.15 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Ўн икки ой». 6-қисм.
20.30 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия — «Террор».
23.05 Коллаж.
23.10 П. И. Чайковский номли танлов совриндорларининг гала-концерти. 2-бўлим.

Пайшанба, 27

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Шарқнинг етти гўзали». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
12.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 7-қисм (такрор.).
13.20 «Қандай қилиб тулкилар товуқлар билан дўстлашгани ҳақида». Мультфильм.
13.40 «Рақиблар». Бадиий фильм («Ленфильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Лайлаклар учиб келганда». Мультфильм.
18.30 «Амалий давра суҳбати». Қайта ишлаш корхоналарининг фаолияти ҳақида.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Чорраҳа». Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон давлат автомобиль назорат раҳбарларининг матбуот конференцияси.
20.30 «Ахборот».
20.50 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «Навоий гулшани».
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм премьераси. 8-қисм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Сароб». Телефильм.
19.20 «Хотира». Ҳамид Олимжон (рус тилида).
19.50 Цирк! Цирк! Цирк!
20.30 «Киносаёҳатчилар клуби» — студиямиз меҳмони» (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Карахтлик». Бадиий фильм. 1-серия.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Уйча». Мультфильм.
9.35 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
10.50 «Саёҳатчилар клуби».
11.55 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
12.55 Коллаж.
13.00 «Время».
13.50 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида.

* * *

18.00 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
18.30 «Мулоқот-анжуман».
19.00 «Время».
19.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
20.15 Шеърият лаҳзалари.
20.20 «Нафосатга эзгулик билан боқиб».
20.35 «Барча дарёлар оқади». Саккиз серияли телевизион бадиий фильм. 8-серия.
21.30 «Время».
22.00 Долзарб интервью.
22.10 «Кинопанорама». Янги йил сони.
00.10 «ТСН».
00.25 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 4-синф. Ўрмон кўлларининг сири.
9.55, 10.55 «Диққат, арча!». Мультфильм.
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Физика. 8-синф. Электр қуввати сизнинг хонадонингизда.
12.05 «ТелеЭКО» журнали.

*

13.05 Такрорий телефильмлар сеанси. «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия — «Террор».
13.40 Ритмик гимнастика.
14.10 К. Нильсен асарларидан концерт. Давлат телерадиосининг Катта симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — В. Федосеев.

* * *

17.15 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Ер киндиги». Телевизион ҳужжатли фильм (Фрунзе шаҳри). Ленинобод вилоятида миллатлараро муаммоларнинг ҳал этилиши тажрибасидан.
17.45 Ритмик гимнастика.
18.15 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биздачи...».
20.30 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия — «ВЧК».
23.05 Коллаж.
23.10 Фристайл бўйича жаҳон кубоги. Франциядан кўрсатилади.
23.40 «Золотой плёс». Телевизион ҳужжатли фильм.

Жума, 28

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Кекса эртакчи рубоийлари». Мультфильм.
11.40 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 8-қисм (такрор.).
13.00 «Қорлар». Фильм-концерт.
13.20 «Эл ардоқлаган артист». Бадиий фильм («Центрнаучфильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Тойчоқ». Мультфильм.
18.20 «Орзу»нинг орзулари.
19.00 Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
19.10 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Умр ўтмоқдадир...». Тўра Сулаймон лирикаси.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Умр ўтмоқдадир...». Тўра Сулаймон лирикаси (давоми).
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм премьераси. 9-қисм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда» (рус тилида).
20.00 «Пульс». Информацион кўрсатув (рус тилида).
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Маснавийи маънавий».
22.40 «Карахтлик». Бадиий фильм. 2-серия.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 Мультфильм.
9.25 «Дунё болалари нималар ҳақида куйлашади».
10.10 «Кинопанорама».
12.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
12.55 Коллаж.
13.00 «Время».

* * *

18.40 «Покхара — сайёҳлар учун жаннат». Непалдаги кичик бир курорт ҳақида кинолавҳа.
19.00 «Время».
19.30 Останкино концерт студиясида Тошкент шаҳридаги 1-олий профессионал билим юртининг директори Темур Иноғомов билан учрашув.
20.30 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони» капитал томошалари.
21.30 «Время».
22.00 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
22.15 Коллаж.
22.20 «Бу бўлган... бўлганди...».
22.45 «ВИД» таништиради: «Взгляд», «Веди», «Эм-ти-ви».
01.45 «ТСН».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Қандай қилиб экстрасенс бўлиш мумкин». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Мусиқа. 2-синф. П. И. Чайковскийнинг «Шчелкунчик» балети.
10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Тарих. 8-синф. Сўнгги солномачи (Н. М. Карамзин).
12.05 «Жодугарлик ва сеҳргарлик». Илмий-оммабоп фильм.

*

13.05 Такрорий телефильмлар сеанси. «20 декабрь». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия — «ВЧК».
14.10 Е. Нестеренко концерти.

* * *

17.00 Спорт ҳамма учун.
17.15 «ССЖИда бизнес қилиш мумкинми? Ҳа, мумкин». Принстонда бўлиб ўтган иқтисодий семинар материаллари асосида (АҚШ).
18.15 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Кактус ҳақида эртак».
20.30 **ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездида.**
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «Қоркизни чақирдингизми?». Телевизион бадиий фильм («Ленфильм»).
23.05 Коллаж.
23.10 «Телевизион мусиқий абонемент».

Шанба, 29

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Адолат Акбарова рақсга тушади». Фильм-концерт.
11.50 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 9-қисм (такрор.).
13.10 «Замандас» (қозоқ тилида).
14.10 «Кенжатойдан қўрқ, эй ғаним». Бадиий фильм («Қозоқфильм»).
15.20 «Ягона оилада». Мусиқий кўрсатув.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Қуёш учун ёстиқча». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
18.50 «Меҳр ўчоғи». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Мушоҳада».
20.30 «Ахборот».
20.50 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ артисти Қизлархон Дўстмуҳамедова.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм премьераси. 10-қисм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильмлар.
19.00 «Новости».
19.20 «Душанбе душанба дегани». Телефильм.
19.40 «Асрори азал». Табиб Тўхтасин Тошпўлатов.
20.30 «Ахбор».
20.50 «Жашни камолот». С. Айний номидаги Ленин орденли Тожикистон академик опера ва балет театри — 50 ёшда.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Жашни камолот» (давоми).
23.10 Б. Кимёгаров фильмлари. «Сиёвуш ҳақида достон». 2-серия— «Буғу байроғи остида».

● МТ I

10.30 «Маримба понес» болалар ансамблининг концерти (Япония).
11.00 Йил фасллари. Декабрь.
12.00 «Белорус қишлоғида ярим соат». Минскдан кўрсатилади.
12.30 «Партнёр». Тижорат хабарномаси.
13.00 «Время».

* * *

18.00 Телефильмлар.
19.00 «Время».
19.30 «Оила экрани». «Етти энага» («Мосфильм»).
21.20 ССЖИ ҳукуматида.
21.30 «Время».
22.00 Россиянинг парламент хабарномаси.
22.15 «Оперетта, оперетта».
23.30 «ТСН».
23.45 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.15 Мультфильм.
9.35 Ҳужжатли фильмлар.
10.15 «Танловдан сўнгги ўйлар». Куйбишев шаҳридан кўрсатилади.
10.55 «Анатолий Соловьяненко саҳнада ва саҳнадан ташқарида». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Укртелефильм»).
11.45 «Берегиня» украин қўшиқлари студиясининг концерти. Киевдан кўрсатилади.
12.10 Болалар учун фильм. «Довюрак Широқ» («Тожикфильм»).
13.20 Коллаж.
13.25 Концерт.
14.40 «Бир куни эски шаҳарда». Болалар учун қўғирчоқ спектакль.
15.25 «Мусиқий хазина». И. С. Бах асарларини С. Навасардян ижро этади.

* * *

17.30 Россиянинг ҳужжатли экрани. «Ота уйи».
19.00 Мультфильмлар: «Кентервиль шарпалари», «Масхарабоз ва крокс».
19.30 «Арена».
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Объектив».
21.15 Долзарб интервью.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «ТВ TV ҳақида».
23.00 «Иллюзион». «Фанфан-тюльпан». Бадиий фильм (Франция—Италия).

Якшанба, 30

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

9.00 «Билимдон мунажжим». Болалар учун эртак.
10.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Одамлар орасидаги бўри боласи». Бадиий фильм («Мосфильм»).
11.20 «Сарҳисоб».
12.10 «Бобур». Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида кўп серияли видеофильм. 10-қисм (такрор.).
13.30 «Киномухлислардан мактублар». Кинокўрсатув.
14.20 «Муносабат». Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон ёш ижодкорларининг ҳамкорликдаги телекўрсатуви.
15.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ёшлар ёшлар ҳақида».

Тижорат кўрсатуви

16.10 «Равон йўл бунёдкорлари».

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Ким сеҳргар». Мультфильм.
18.20 «Арча, арча, жон арча». Болалар учун концерт.
18.50 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ёшлик оқшоми».
20.30 «Ахборот».
20.50 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ҳамшаҳарлар».
23.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Йўқолсин севги фронтидаги чайқовчилик». Бадиий фильм («Мосфильм»).
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
9.00 «Савту калом». Адабий-мусиқий кўрсатув.
9.55 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.05 Ато Ҳамдам. «Алдаш». Теленовелла.
10.50 «Офарин!» Қувноқ спорт ўйинлари.
11.50 «Гўзал Ойсулув ҳақида эртак». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Цирк! Цирк! Цирк!».
18.50 «Шарқ бозори». Тожик Давлат филармонияси «Ганжина» ансамблининг чиқиши.
19.30 «Ҳафта». Информацион программа.
20.00 «Шоми жавони». Ёшлар учун программа.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Шоми жавони» программасининг давоми.
24.00 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

8.30 Спорт ҳамма учун.
8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.30 «Ватан хизматида».
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.05 «Дунё бўйлаб».
13.05 «Здоровье».
13.50 «Мусиқий киоска».
14.20 Режиссёр Я. Фрид фильмлари. «Яшил арава» («Ленфильм»).
16.00 «Қишки мавсум». Эстрада программаси.
16.15 «Қишлоқ янгиликлари». Панорама.
17.30 «Шамол буви». Мультфильм.
17.45 МТ I нинг якшанба променад-концерти.

Якшанба кинозали

19.30 «Эскичасига чизилган суратлар». Мультфильм. МТ экранида биринчи марта. «Келганидан буён ўлик». Бадиий фильм (АҚШ).
21.30 «Время».
22.00 «Даврани кенгроқ олинг». Танаффус пайтида — Коллаж.
01.05 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 Мультфильмлар.
9.15 «Мулоқот-анжуман».
9.45 Л. Рюмина куйлайди.
10.15 П. И. Чайковский. «Тапион хоним».
13.05 Болалар учун фильм. «Гепард қайтяпти» («Қозоқфильм»).
14.10 Коллаж.

● 14.15 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ ●

16.45 «Планета». Халқаро программа.
17.45 Биатлон. Бутуниттифоқ мусобақалари. Кечки пойга.
18.30 «Агар сиз...».
19.15 «Карпат оҳанглари». Телевизион ҳужжатли фильм.
19.35 В. А. Моцарт. Скрипка ва оркестр учун концерт (Польша телевидениеси).
20.00 «Губернатор билан сайр». Сахалин оролининг бугуни ва келажаги ҳақида.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Янги йил эртаги».
20.45 «Инсонга нома». Ҳужжатли фильм премьераси («ЛСДФ»).
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «Ҳамдўстлик» видеоканали.

Душанба, 31

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

9.00 «Тўтиқушли хоним». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
10.40 «Спорт йилномаси».
11.40 «Қутлов». Мусиқий кўрсатув.
13.10 «Мультипанорама».
13.55 Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Муножат Йўлчиева куйлайди.
14.45 «Қувноқлар ва зукколар...» саҳифаларида.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Болалар учун. «Кичкинтой» программаси.
18.45 «Бир қайнови ичида». Кинокўрсатув.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Наштар». Ҳажвий киножурнал.
20.00 «Йилнома». Мусиқий ахборот.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Янги йил базми». Адабий-мусиқий кўрсатув.
23.50 **Янги йил табриги.**
24.00 «Янги йил базми». Адабий-мусиқий кўрсатувнинг давоми.
00.50 Москва. **«Янги йилингиз билан, ўртоқлар!»**. Совет халқига табрик.
01.05 «Янги йил базми». Адабий-мусиқий кўрсатувнинг давоми.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Чарх». Мусиқий видеофильм.
11.05 «Маугли». Мультфильм.

* * *

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ:
19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда» (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Сенга бахт тилайман». Янги йил программаси.
00.50 Москва. **«Янги йилингиз билан, ўртоқлар!»**. Совет халқига табрик.
01.05 «Сенга бахт тилайман». Янги йил программасининг давоми.

● МТ I

8.30 «Сиз яратган боғ».
9.05 Чукотка-эскимос Давлат «Эргирон» ансамблининг концерти.
9.55 «Инсон. Ер. Коинот».
10.55 М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. «Чўртан балиқ амри билан». Болалар учун бадиий фильм.
11.05 «Бор бўл, мусиқа!».
12.40 «Ҳайвонот оламида».
13.40 «Санта клаус паради».
15.10 «Қойил, артист. Евгений Леонов ва бошқалар...».
16.30 «Халқаро панорама».
17.15 «Нима? Қаерда? Қачон?»
18.45 «50х50». «... 16 ёшгача ва ундан катталар» кўрсатувига мусиқий илова. Янги йил телетомошалари.
20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, холажонлар ва амакижонлар!
21.30 «Время».
22.00 «Йиллар оша табассум».
23.40 «Цирк! Цирк! Цирк! .«Шер, фил, кучук ва бошқалар...».
00.25 «Календарнинг сўнгги варағи». Концерт.
00.50 **«Янги йилингиз билан, ўртоқлар!»** Совет халқига табрик.
01.05 Останкинода зиёфат. Янги йил байрам кўрсатувлари.
04.05 Рақслар, рақслар, рақслар.
04.35 Мультфильм.
04.45 Янги йил дискотекаси.
05.35 «А» программаси.

● МТ II

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.45 Мультфильм.
8.55 Болалар учун фильм. «Шумтаканинг қилмишлари» (Рига киностудияси).
10.05 «Йўқотилган вақтни излаб». Телевизион ҳужжатли фильм.
10.25 Чанғи спорти. Янги йил пойгаси.
11.15 «Оила» телепрограммаси.
12.15 «Денгизга йўл». Кўрсатув суратга олиш группасининг Швецияга елканли спорт бўйича Европа чемпионатига саёҳати ҳақида.
12.50 «Бергамолик Труффальдино». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Ленфильм»).
15.00 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
18.15 «Телевизион мусиқий абонемент».
19.20 «Киносерпантин».
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 «Шчелкунчик». П. И. Чайковский мусиқасига яратилган балет. ССЖИ Давлат академик Большой театрининг спектакли.
00.25 «Календарнинг сўнгги варағи». Концерт.
00.50 **«Янги йилингиз билан, ўртоқлар!»**. Совет халқига табрик.
01.05 «Янги йил мусиқа оқшоми». Оммавий классик куйлардан концерт.
03.05 Узлуксиз кинокўрсатув.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53--79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140, 390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690, Д — 2201
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.